Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 174 (3174)

СЕРЕДА 17 вересня 2003 року

Без єдиних цін на енергоносії не буде простору

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 16 вересня

Парламент розглянув інформацію Кабінету Міністрів України про підготовку та можливі геополітичні й соціально-економічні наслідки для України в разі підписання договору між Російською Федерацією, Україною, Білоруссю і Казахстаном про створення Єдиного економічного простору.

Чи треба казати, що Першому віце-прем'єр-міністрові Миколі Азарову було несолодко. Він зауважив, що уряд виходив із заяви нашого парламенту про зближення стосунків з РФ. І взявся перелічувати імовірні плюси від підписання договору. Микола Янович переконував, що з'явиться можливість зняття тарифних і нетарифних обмежень, що це поступ до макроекономічної стабільності, лібералізації торгових режимів, а головне, вирівнювання (зниження) наболілих для нас цін на енергоносії.

Депутати, як мовиться, не вірили на слово і вимагали цифр, порівняльних таблиць, на що Перший віце-прем'єр відказував, що угода рамкова, цифр поки що немає. Але запевняв, що, коли не буде досягнуто з Росією та іншими партнерами домовленостей про єдині ціни в рамках цього простору на енергоносії, сам простір не існуватиме.

Головний козир уряду, якщо виходити зі слів Миколи Азарова, — створення спільного єдиного торгового простору, спільного ринку, з якого, казав він, починався і Європейський союз. Доповідач беззупинно наголошував і на тому, що створення ЄЕП не суперечить заявленому поступу до євроінтеграції, зокрема, до ЄС та СОТ.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Найважливіша складова відносин — співпраця парламентів

Учора Голова Верховної Ради Володимир Литвин зустрівся з новопризначеним Надзвичайним і Повноважним Послом США в Україні Джоном Хербстом. Володимир Литвин привітав посла з початком його дипломатичної місії і висловив упевненість, що призначення пана Хербста засвідчує прагнення до подальшого розвитку стратегічного партнерства між двома країнами. Голова ВР наголосив, що однією з найважливіших складових такого партнерства є системна співпраця парламентів, яка й забезпечує подальші кроки в розбудові двосторонніх відносин. Співрозмовники також обговорили загальний стан цих відносин.

Володимир Литвин поінформував посла про роботу Верховної Ради та політичні процеси, що відбуваються нині в Україні.

Візит до двох королівств

18—19 вересня відбудеться офіційний візит Голови Верховної Ради України Володимира Литвина до Королівства Бельгія та Королівства Нідерланди.

Програмою візиту 18 вересня у Брюсселі (Бельгія) передбачено зустрічі Голови Верховної Ради України з Президентом Європейського парламенту П. Коксом, Генеральним секретарем Ради Європейського союзу Х. Соланою, Президентом Палати представників Бельгії Г. Де Кроо. В. Литвин також зустрінеться з представниками європейських ЗМІ.

У Гаазі (Нідерланди) 19 вересня В. Литвин, згідно з програмою візиту, зустрінеться з віце-прем'єр-міністром, міністром фінансів Нідерландів Г. Залмом, Президентом Палати представників Генеральних Штатів (парламенту) Нідерландів Ф. Вейсгласом та віце-президентом Сенату Генеральних Штатів Нідерландів М. Бірман-Беукема то Ватер, міністром закордонних справ Нідерландів Я. Де Хооп Схеффером.

Цього ж дня Голова Верховної Ради України повернеться до Києва.

Листоношам — зарплату, користувачам — тарифи

У ході робочої поїздки голови Державного комітету зв'язку та інформатизації Олега Яценка і керівників підприємств галузі до Дніпропетровської області делегація ознайомилася з роботою зв'язківців з управління мережами, якості послуг, технічною готовністю Дніпропетровської філії ВАТ «Укртелеком» до переходу на посекундну тарифікацію.

На зустрічах з трудовими колективами йшлося про умови праці, забезпечення засобами захисту, транспортом тощо. Листоноші, зокрема, порушували наболілі для них питання — заробітної плати. Вона все ще залишається малою, незважаючи на складність та ризикованість професії (минулого року було пограбовано сотні поштових відділень, десятки листонош стали жертвами нападників). Олег Яценко **(на знімку)**, перебуваючи у Новомосковському поштовому вузлі зв'язку, пообіцяв розв'язати проблеми оплати праці листонош. Наразі це питання Держкомзв'язок вирішує на рівні уряду.

На робочій нараді з керівниками підприємств галузі голова Держкомзв'язку проаналізував результати діяльності підприємств, окреслив коло проблемних питань та шляхи їх розв'язання.

До речі, за технічної підтримки ВАТ «Укртелеком» нарада транслювалася в режимі on-line в Інтернеті, що є свідченням активного розвитку та впровадження нових технологій в Україні.

Вл. інф.

У НОМЕР

У бій за рідну землю!

Після недавнього земельного аукціону у Львові зацікавлені сторони почали захищати «свої» ділянки. Зокрема, мешканці вулиці Симоненка виступили проти ліквідації дитячого майданчика і будівництва замість нього багатоповерхового будинку. Вони гуртом перенесли на старе місце гойдалки. Тим часом прокуратура наклала протест на продаж цієї й низки інших ділянок. Підприємці, які мали на відчуження ділянках свої офіси, звернулися до суду.

Начальник управління природних ресурсів та регулювання земельних відносин Львівської міськради Петро Коваль зазначив на прес-конференції, що прокуратура дещо лояльно ставиться до таких фактів. Усі продані ділянки юридично є вільними, а самовільно збудовані об'єкти слід зносити. Так, погоджуються опоненти, але це має робитися за рішенням суду — не інакше.

Невдовзі, схоже, підуть з молотка ділянки, де розташовано 45 підприємств-банкрутів. Загалом міська рада планує цього року отримати від продажу землі 25 мільйонів гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Оксана ТЕЛЕНЧІ.**

І коні фестивалять

Учора в Кам'янці-Подільському розпочався Всеукраїнський шаховий фестиваль «Стара фортеця». Уперше він відбувся тут 1994 року, і відтоді щовересня до Кам'янця на цілий тиждень з'їжджаються майстри та кандидати у майстри спорту, шанувальники шахового мистецтва. Цьогорічна «Стара фортеця» стартувала в молодіжному центрі «Юність». Головним суддею фестивалю є голова колегії суддів України Римма Антонова. У програмі також День шахів з командними змаганнями збірних міст, бліцматч та сеансом одночасної гри, який проведе міжнародний гросмейстер Спартак Височан. Завдяки сприянню міської влади створено призовий фонд — 3150 гривень. Володар першого місця отримає півтисячі, **повідомляє наш власний кореспондент Віра ШПИЛЬОВА.**

За три моря

Оперна трупа й оркестранти Одеського театру опери і балету поїхали на тривалі гастролі до Великої Британії. Маючи в гастрольному репертуарі дві опери — «Риголетто» і «Мадам Баттерфляй», одесити за три місяці покажуть 50 вистав у багатьох містах країни. Цікаво, що, враховуючи побажання тамтешньої публіки, до вистав введено деякі новації, скажімо, виконання стриптизу в «Риголетто», **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

ФОРУМИ

Підприємливі прямують на «Січ»

У Запоріжжі розпочалося розширене засідання Ради Міжнародного конгресу промисловців і підприємців (МКПП). У роботі поважного форуму беруть участь президенти національних союзів промисловців і підприємців, а також представники ділових кіл із 24 країн СНД, Балтії, Східної Європи та Азії, що входять до складу МКПП. Учасники засідання мають намір обговорити низку спільних нагальних проблем.

Програмою розширеного засідання Ради МКПП передбачено проведення бізнес-зустрічей, «круглих столів» тощо. Підсумки своєї роботи учасники форуму підведуть завтра після відвідання ВАТ «Мотор Січ», **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

По 20 гривень матеріальної допомоги одержать пенсіонери-кияни, які не працюють, до Міжнародного дня громадян похилого віку

ПОЛІТИКА

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Без єдиних цін на енергоносії не буде простору

Ранкове засідання 16 вересня

(Початок на 1-й стор.).

Загалом позицію уряду у доволі лаконічній інформації підтримав і новий Міністр закордонних справ Костянтин Грищенко. Він сказав, що зона вільної торгівлі в рамках ЄЕП — це та економічна риска, яка нас задовольняє, але, здавалося, будь-яке його речення закінчувалося нагадуванням про євростратегічний курс України. Приблизно такий самий був і виступ першого заступника Міністра юстиції В. Супруна. Він зазначив, що зроблена його відомством правова експертиза документів не побачила особливих мінусів. А ось окремі положення угоди і концепцій про створення ЄЕП потребують уточнення. Зокрема, йдеться про статус єдиного регулюючого органу майбутнього міждержавного утворення, адже Конституція України не передбачає можливостей делегування державних повноважень іншим органам, зокрема міждержавним.

Вразив виступ Міністра економіки з питань євроінтеграції Валерія Хорошковського. Він риторично запитав зал: хто заважав упродовж десяти років встановити з нашими російськими та іншими партнерами єдині ціни на енергоносії? Наголосив і тут же шокував зал заявою, що оце вирівнювання цін на енергоносії обернеться для України злочином перед майбутніми поколіннями. У нас немає великих проблем у стосунках з РФ, сказав міністр, але вони можуть з'явитися, якщо ми підпишемо цю угоду і не будемо виконувати. Міністр назвав чотири принципи, якими ми мусимо керуватися, ведучи мову про створення ЄЕП. Це не повинно загрожувати національному суверенітетові України, порушувати національне законодавство, не може заперечувати курс, проголошений Президентом України на євроінтеграцію, іти всупереч правилам СОТ.

Ще різкішою була позиція профільного парламентського комітету, який очолює Борис Тарасюк. За його словами, комітет одностайно висловився проти підписання угоди. Він вважає, що підписання угоди про створення ЄЕП —зрада українських національних інтересів, і застеріг, що його однодумці вимагатимуть відставки членів уряду, які підтримають такий крок. Власними оцінками можливого підписання договору між РФ, Україною, Білоруссю та Казахстаном про створення Єдиного економічного простору поділилися під час виступів і керівники депутатських фракцій та груп. Ці оцінки також були різні.

Анатолій БЕНЬ.

Туди-сюди Піскуну бігати не треба

Традиційну прес-конференцію після засідання погоджувальної ради проводив Перший заступник Голови ВР Геннадій Васильєв, який задовольнив журналістську допитливість щодо вступу України до ЄЕП (Росія, Україна, Білорусь, Казахстан) тим, що він «свідомо за єдиний економічний простір», але треба не випереджати події, а «подивитися, що нам запропонують».

Багато запитань було щодо долі Кримінально-процесуального кодексу з огляду на те, що Геннадій Васильєв очолює робочу групу з його укладання. «Аргументи, що кодекс приймати не можна, що це тридцяті роки, — сказав Геннадій Васильєв, — розсипаються, щойно мова заходить про конкретні зауваження».

В Україні щороку реєструють майже 500 тисяч злочинів, зокрема тяжких: убивства, пограбування, зґвалтування. Народні депутати з опозиції про це не кажуть, натомість наголошують на тому, що хтось когось переслідує, хтось за кимось стежить. «Ми вибудовували кодекс таким чином, щоб урівноважити — винуватець має бути затриманий, але його права не повинні бути порушені. Так само, щоб були гарантовані права потерпілого. «Я ніколи не піду на те, щоб приймати кодекс на догоду будь-кому», — запевнив Геннадій Васильєв, додавши, що цього тижня робоча група збереться на чергове засідання. Від народних депутатів надійшло більш як 2000 пропозицій, 70 відсотків із них враховано.

Про політичні реформи Геннадій Васильєв сказав, що він підписався під останнім узгодженим документом —проектом закону про внесення змін до Конституції, хоча не з усіма його пунктами солідарний. Зокрема, якщо буде впроваджено пропорційну систему на виборах, він проти закритих партійних списків, коли виборці не знають, за кого вони голосують персонально. Але, переконаний Геннадій Васильєв, зміни до Конституції — це єдиний вихід із становища, що склалося: Президент сам по собі, парламент сам по собі.

Журналісти запитали: чи вірити чуткам про те, що Генеральний прокурор Святослав Піскун йде у відставку, а Геннадій Васильєв займе його місце? Перший заступник Голови ВР відповів, що чутки народилися після того, як Генпрокурор надіслав до парламенту письмову інформацію про забезпечення законності у державі замість того, щоб зробити це персонально у сесійній залі, на чому наполягають народні депутати. «Є питання, прийди поінформуй», — сказав Геннадій Васильєв, — і не треба бігати, а Піскун бігає туди-сюди. Не треба бігати».

Завершив прес-конференцію Перший заступник Голови ВР повідомленням, що проект Держбюджету-2004 надійшов до парламенту і його розглядає профільний комітет. Є проблеми. Держбюджет збільшено на 6 млрд. грн., видатки — на 6,5 млрд. грн. Мінімальна зарплата становитиме 237 грн. Отже, у першу чергу необхідно тарифікувати витрати в країні на зарплату відносно цього мінімуму і розширити податкову базу.

Анатолій КАРАСЬ.

У КОМІТЕТАХ ВР

Бюджет-2004: уряд пропонує дефіцит, парламент — збільшення доходів

Сьогодні, 17 вересня, народні обранці розглянуть проект Державного бюджету на 2004 рік. А в понеділок, як уже повідомлялося, відбулося розширене засідання Комітету Верховної Ради з питань бюджету, на якому уряд представив проект головного фінансового документа країни. В його обговоренні взяли участь керівники депутатських груп та фракцій, парламентських комітетів, Голова Нацбанку, керівники Фонду держмайна та Державного казначейства.

Під час формування дохідної частини бюджету було враховано зниження податкового навантаження, зазначив перший заступник Міністра фінансів Федір Ярошенко. Обсяг доходів до державної казни очікують на рівні трохи більше як 58 мільярдів грн., витрати становитимуть майже 60 мільярдів. А дефіцит — приблизно 2,4 мільярда грн. На думку Федора Ярошенка, подальше збільшення бюджету на чинній податковій основі не можливе.

Народний депутат Валерій Сушкевич (фракція «Трудова Україна») звернув увагу на те, що попри запевняння уряду про соціальну спрямованість проекту держбюджету в наступному році буде позбавлено пільг із сплати податків підприємства, на яких працюють інваліди.

А голова профільного комітету ВР Петро Порошенко наголосив, що проект державного кошторису на 2004 рік має кілька інших істотних недоліків. Зокрема, він не відповідає Указу Президента про збільшення фінансування Збройних Сил у зв'язку з їх реформуванням. Відсутнє обґрунтування доходів місцевих бюджетів у зв'язку зі зниженням податку на доходи громадян.

Водночас голова Комітету з питань бюджету впевнений: доходну частину можна збільшити на 3,5 мільярда грн. навіть на основі чинної податкової системи.

Проте, на думку Петра Порошенка, проект держбюджету не варто повертати на доопрацювання: «З уряду нам кращий документ не повернеться». Особливо з огляду на те, що лише 30 відсотків зауважень було враховано під час підготовки цьогорічного фінансового документа. Отже, до 1 жовтня депутати прагнутимуть поліпшити його. Петро Порошенко висловив сподівання, що подальша співпраця з урядом буде пліднішою.

Олена ГОРБУНОВА.

Пам'ятати всіх. Поіменно

Учора поминали журналістів. Тих, хто загинув під час виконання своїх професійних обов'язків. Чому вчора? Бо три роки тому в цей день зник наш колега Георгій Гонгадзе, чиє тіло знайшли через багато часу в лісі під Таращею.

Убивство Георгія спричинило значний резонанс і потрясіння. Різні політичні сили використовували його у власних цілях. І нині триває те саме.

Мітинги проходитимуть протягом дня. У столиці. І не тільки. На тому місці, де знайшли тіло Георгія, біля Таращі, сьогодні встановлять пам'ятний хрест. У Львові проведуть акцію «Година мовчання».

Так, треба пом'янути всіх наших колег. Усіх. Знайомих і незнайомих. Зі столичних і провінційних видань. Однак чи варто влаштовувати політичне шоу заради їхньої пам'яті? Переконаний: політикам варто творити закони, які б унеможливлювали подібні випадки, а не використовувати журналістів для реалізації своїх інтересів. Боротьба за владу, хоч якими б гаслами вона прикривалася, ніколи не ототожнювалася з боротьбою за свободу слова. І це — також правда, яку дехто не хоче визнати й досі.

Вічна вам пам'ять, наші дорогі колеги! І пробачте нам, живим!

Володимир КОРОЛЮК.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Заява депутатської фракції політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»

Кадрова політика у владних інститутах держави не раз була об'єктом серйозної критики. Притчею во язицех стала «коротка лава запасних», як аргумент на користь перманентного перетасовування однієї і тієї ж номенклатурної колоди. Насправді в кадрових резервах владних структур є чимало висококласних фахівців, професійний потенціал і практичний досвід яких свідчать про те, що вони можуть обіймати високі посади в органах державного управління.

Навесні 2002 року по закінченні повноважень Верховної Ради України третього скликання чимало депутатів з різних причин не змогли повернутися на попередні місця роботи, поповнивши кадровий резерв головного Управління державної служби України.

Закон України «Про статус народного депутата України» в частині гарантій трудових прав передбачає, що саме ця структура повинна опікуватися подальшим працевлаштуванням колишніх повпредів. Однак на сьогодні багато наших колег залишаються безробітними. Принаймні 68 екс-депутатів досі не змогли знайти роботу, яка відповідала б їхній фаховій підготовці та досвіду. Через це держава змушена певний час їх матеріально підтримувати.

Кілька місяців тому наша фракція звертала увагу уряду до цієї проблеми. Нам обіцяли її розв'язати. Проте фактично нічого не змінилося.

Депутатська фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна» стурбована долею своїх колег і вважає своїм обов'язком ще раз нагадати відповідним владним структурам про необхідність виконання положень Закону України «Про статус народного депутата України» в частині гарантій трудових прав.

Ігор ШАРОВ,
керівник фракції.

Право винятків?

Конституційний Суд України розпочав розгляд справи за поданням 50 народних депутатів про офіційне тлумачення положень Основного Закону про доступність і безплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

На думку народних депутатів, право на здобуття обов'язкової повної загальної середньої освіти охоплює і її безплатність, і покриття державою витрат на забезпечення процесу навчання (підручники, навчальні посібники, комп'ютерна техніка, інші засоби навчання та обладнання), а право на безплатне здобуття вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах передбачено Конституцією без жодних винятків. Водночас і діти не можуть повністю реалізувати право на дошкільну освіту, що пояснюється недостатнім державним фінансуванням та скороченням чисельності дошкільних освітніх закладів. Отож усі ці питання потребують розв'язання. Чи правильно трактують Конституцію народні депутати, дізнаємося найближчим часом.

30 жовтня 2003 року о 14.00 відбудеться Конференція делегатів АсМАП України за адресою: с. Капітанівка, вул. Радянська, 4 (ЛРЦ ім. В. Т. Гуца).

Початок реєстрації о 13.00.

Порядок денний:

1. Звіт про роботу Секретаріату АсМАП України за період з жовтня 2002 року по вересень 2003 року.
2. Звіт Ревізійної комісії за період з жовтня 2002 року по вересень 2003 року.
3. Затвердження проекту кошторису АсМАП на 2004 рік.
4. Про внесення змін до установчих документів АсМАП України.
5. Затвердження шкали членських внесків для асоційованих членів АсМАП України.
6. Затвердження рішень Ради Асоціації про прийняття в дійсні та виключення з членів АсМАП України.
7. Різне.

Секретаріат АсМАП України.

Співчуття Центрального проводу Народного руху України вельмишановним панам Михайлу, Богдану та Миколі Гориням

Дорогі побратими!

Прийміть наше щире співчуття вам, вашим рідним і близьким у зв'язку зі смертю вашої матері — Стефанії Данилівни Горинь.

На 92-му році пішла з життя Людина, яка своєю сумлінною працею, порядністю і мужністю була гідним прикладом виховання поколінь українських патріотів.

Дорогі Михайле, Богдане і Миколо! Ми поділяємо ваше горе, сумуємо разом з вами і підтримуємо вас у годину важкої скорботи.

Наша шана, повага і подяка Стефанії Данилівні Горинь за все, що вона зробила на земному шляху! Світла пам'ять про неї завжди буде з нами.

Борис ТАРАСЮК, голова Народного руху України.

Фракція Комуністичної партії України у Верховній Раді України та секретаріат фракції висловлюють глибоке співчуття уповноваженому представнику фракції, голові Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України МАТВЄЄВУ Валентину Григоровичу з приводу тяжкої втрати — смерті його матері

Уляни Іларіонівни.

«Самоповернення»

КОНФЛІКТ

На кримському Південнобережжі з новою силою розгорається земельний конфлікт. Ще влітку кримські татари захопили землю на околиці Ялти, вимагаючи надати їм ділянки в цьому районі. Група кримськотатарських активістів самовільно зайняла майже чотири гектари території Ялтинського гірськолісового заповідника. Майже 30 наметів, вісім дерев'яних навісів і навіть шлагбаум встановили на лавровій плантації. Друга таки є лише в Греції.

Наметове містечко на роздоріжжі проблем

Керівництво заповідника звернулося до прокуратури з заявою, де наголошено: «Це перший випадок захоплення територій, що належать до природно-заповідного фонду України». (Щоб вилучити з нього землю або дати дозвіл на забудову має бути рішення Верховної Ради України). За словами директора заповідника Олександра Мірошниченка, учасники протиправних дій на заповідних землях вимагають віддати їм поле, бо там раніше було татарське село. Самовільної вирубки, знищення благородного лавра чи інших рослин не зафіксовано.

Поруч — на дослідно-експериментальному полі радгоспу «Лівадія» таке саме «містечко» з трьома дерев'яними навісами і кухнею.

...Нині від Гурзуфа до Сімеїза зафіксовано десять випадків самозахоплень. Пікетники — активісти літніх «галявин протесту» на Південнобережжі — мають намір звільнити ділянки лише за розпорядженням керівництва меджлісу. Хоча ще два місяці тому міський голова Ялти Сергій Брайко і лідер меджлісу кримськотатарського народу Мустафа Джемілєв підписали протокол про врегулювання проблеми забезпечення кримських татар землею в районі Ялти. Зобов'язання надати ділянки взяв на себе Ялтинський міськвиконком, а меджліс — згорнути намети. Після цього «галявини протесту» було ліквідовано, крім наметового містечка біля ялтинського селища Сімеїз, на території аквапарку. Тут, на площі в один гектар, у наметах і збитих із дошок будиночках живе 300 кримських татар з різних регіонів півострова. Вони стверджують, що в Ялті кримських татар 0,7 відсотка від загальної кількості мешканців міста. Хоча навіть після голоду 1921-22 років кримські татари становили в Ялтинському регіоні 80,1 відсотка. На втрачену після депортації землю і нерухому власність вони не претендують, натомість просять у влади по невеликій ділянці «голої» землі. Жителів Ялти серед них — меншість. Не в усіх предки є вихідцями звідси, але на Південнобережну землю вони теж претендують. Мешканці табору заготовили дошки і збивають з них будиночки-сторожки, щоб поставити їх на ділянки.

Після майже двомісячного очікування вони кажуть, що «розчарувалися в діях владників», назад у них дороги немає, тож або отримають землю офіційним шляхом, або займуть її самі. Називають це не самозахопленням, а «самоповерненням» земель.

Відзначають, що влада почала йти на поступки, вказує на певні масиви землі. На деякі з них люди погоджуються, на гірші — ні. Головний критерій — перспективність розташування земель. Досі, твердять кримські татари, виділяли її зазвичай серед скель, чи в зоні зсувів. Сьогодні мова йде про надання 500 ділянок, у перспективі — ще 1,5 тисячі. Про це є домовленість у мировій угоді голів меджлісу і Ялти.

У таборі вважають, що друга сторона не дотримується строків, визначених у цій угоді. А за словами Сергія Брайка, протоколу договору не дотримуються самі кримські татари, адже згорнути табір пікетники мали ще місяць тому. А це часткове невиконання підписаного документа. До того ж, стверджує міський голова, ялтинський меджліс досі не надав повні списки пікетників, щоб визначити хто з них має право на землю Південнобережжя, на яку «не можемо прийняти всіх бажаючих, як і будь-який інший регіон Криму». Тому насамперед розглядають питання осіб, які були депортовані з цієї території, щоб спочатку задовольнити їхні інтереси, каже С. Брайко.

Процес визначення і виділення земель — справа копітка і розтягнеться не на один місяць. 500 ділянок буде надано тільки з урахуванням генерального планування і пристосованості ділянок — до кінця року, а не до кінця жовтня, як очікують мешканці наметового містечка.

...Проблема з наданням землі кримським татарам на Південнобережжі так і не отримала остаточного розв'язання, хоча її було розглянуто на президії Верховної Ради автономії, на засіданні Координаційного комітету боротьби з корупцією і організованою злочинністю при кримському уряді та на засіданні Міжвідомчої комісії з питань комплексного освоєння і розвитку земель рекреаційного призначення. Де, зокрема, було відзначено, що на Південному березі Криму, а також на східному узбережжі розташовані достатньо великі ділянки землі, що не перебувають у віданні ні міських, ні селищних Рад. Відсутність хазяїна землі та її неконтрольоване освоєння стало грунтом для діяльності аферистів, що займаються земельними оборудками. В деяких кримських населених пунктах досі не визначено кордони і неможливо встановити, у чиєму підпорядкуванні земля. Чим не привід для появи самозахоплень?

...Замість того, щоб дослухатися до думки глави меджлісу, котрий закликав прибрати намети і ліквідувати «галявини протесту», пікетники заходилися влаштовувати нові наметові містечка, — зауважив заступник голови ВР АРК Ільмі Умеров. «Є конкретні люди, які все це організували, і вони нині продовжують саботувати вказівки голови меджлісу», — наголосив він після дводенного вивчення ситуації на місці.

За даними Рескомзему АРК, нині в Криму 70,8 відсотка дорослого кримськотатарського населення, яке про-

ВІСТІ З ХАРКІВЩИНИ

Зв'язок буде якісніший

Контракт на суму 25 мільйонів євро підписали харківська дирекція ВАТ «Укртелеком» і німецька компанія СП «МКМ-Телеком ЛТД». Передбачається протягом двох років модернізувати в місті 100 тисяч телефонних номерів з наявних 360 тисяч, замінивши старе аналогове устаткування АТС на цифрове фірми Siemens.

Чи варто тримати в неволі?

Половина ув'язнених, яких утримують у колоніях, могли б відбувати покарання на волі, не являючи собою небезпеки для суспільства. Про це заявив журналістам начальник управління Держдепартаменту з питань виконання покарань у Харківській області Володимир Бутенко. Є 12 норм реагування на вчинення злочину, серед яких і такі, що не передбачають позбавлення волі, котрі, за словами В. Бутенка, використовуються недостатньо.

З 1 жовтня почне діяти служба пробації, що покликана надавати судовій системі вичерпні поради, як учинити зі злочинцем — ізолювати від суспільства чи залишити на волі.

Дезертир ховався в Казахстані

Дезертира військової частини А-2510, що майже чотири роки переховувався в Європі і Казахстані, буде доставлено в Україну і віддано до суду. Йому загрожує позбавлення волі від 2 до 5 років.

Прапорщик-контрактник самовільно залишив частину в жовтні 1999-го, хоча міг розпрощатися з армією на законних підставах. Військова прокуратура порушила кримінальну справу й оголосила розшук. Повідомлення про його затримання надійшло в прокуратуру від ГУВС Карагандинської області. У Казахстані дезертир вирішив прописатися...

Микола КОСИЙ.

Не тривожте заповідний спокій скандалами!

Триває конфлікт між Міністерством транспорту та громадськістю щодо будівництва судноплавного шляху Дунай — Чорне море через гирло Бистре територією Дунайського біосферного заповідника. Зокрема, у столиці відбулася конференція під промовистою назвою «Міністр Кирпа готує знищення Дунайського заповідника». Її організаторами виступили Українська коаліція «За дику природу», Національна академія наук України та Українська екологічна академія.

Не заперечуючи необхідності побудови каналу, промовці вкотре наголошували на неприпустимості його прокладання заповідною територією. Адже це, на їхню думку, завдасть непоправної шкоди довкіллю.

Директор Дунайського біосферного заповідника Олександр Волошкевич вказав на переваги альтернативного проекту каналу Соломонове гирло — Жебріянська бухта.

Член-кореспондент НАН України Богдан Данилишин піддав сумнівам справжність деяких підписів під екологічною експертизою проекту. За його словами, виконання робіт бюджетним коштом покладено на спеціалізоване державне підприємство «Дельта-лоцман», а на приватних інвесторів, які також виявляють зацікавленість проектом, чиниться тиск. Богдан Данилишин наполягає, що НАН України ніколи не дасть добро на нинішній проект, хоча й не проти будівництва альтернативного каналу.

Директор Київського еколого-культурного центру Володимир Борейко зазначив, що йому відомо про шалений тиск, який чиниться на НАН.

Українських природоохоронців підтримують екологи з 60 країн світу. З їхньою допомогою вони планують відстоювати заповідник до вступу на посаду нового Президента. Тоді, як вони сподіваються, потреба захищати Дунайський біосферний відпаде.

Сергій ХОМСЬКИЙ.

Місто задихається

ЕКОЛОГІЯ

Сміттєзвалище Кам'янця-Подільського на Хмельниччині, закладене ще в 1954 році, вичерпало свій ресурс, і місто може задихнутися у власному смітті. Влада наполягає на будівництві нового полігона для захоронення твердих побутових відходів біля села Корчівка, його запроектували кілька років тому. Та проти цієї будови виступили не лише мешканці села, а і працівники санаторію «Україна» та селяни сусіднього Дунаєвецького району. Вони погрожують перекриттям сусідньої автотраси міжнародного значення.

Конфлікт намагається розв'язати комісія облдержадміністрації, очолювана заступником голови Іваном Гладуняком. Паралельно працювала незалежна експертиза, що виявила недоліки проекту. Окрім того, полігон мають будувати в санаторно-курортній зоні. Це, однак, влада до уваги не бере, бо зони визначив не закон, а ще тільки законопроект «Про курорти». Водночас місту запропонували будівництво сучасного сміттєпереробного заводу без жодних затрат із міського бюджету та ще й пообіцяли створити для кам'янчан 150 нових робочих місць.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

У Києві пройшов молодіжний фестиваль вуличної культури «SBOBODNOE DВИЖЕNИЕ». Шанувальники скейтбордингу, роликових ковзанів, велосипедних трюків, брейк-дансу, боді-арту та графіті доводили, що урбанізоване життя також може бути наповненим і цікавим.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

землі?

живає в сільській місцевості, одержали чи одержать ділянки сільгосппризначення, тобто 79,2 тис. з 109 тисяч кримських татар. Загальна площа отриманих ними угідь становить 180,4 тис. га. А середня забезпеченість землею репатріантів становить 2,37 га на людину. Порівняно з січнем минулого року вона зросла на 0,65 га.

Репатріанти змушують думати і діяти

— Ми нікому не дозволимо розмовляти з владою з позиції сили, — заявив на останньому засіданні уряду автономії прем`єр Сергій Куніцин з приводу самозахоплень, що відбулися в кількох прибережних районах Криму.

Глава кримського уряду офіційно заявив, що в цьому питанні бездіяльним не буде ні МВС, ні прокуратура, ні інші правоохоронні органи, ні Верховна Рада і Рада міністрів автономії.

«Все буде вирішуватися згідно із Законом», — йдеться і в заяві представника Президента України в АРК Олександра Діденка.

Коментуючи резонансну ситуацію, він наголосив: дії радикально налаштованих громадських структур, що використовують проблеми в забезпеченні кримськотатарського населення землею під забудову і для ведення господарської діяльності на Південнобережжі, практично перейшли межі законності, стають дедалі агресивнішими і кидають виклик владі. Під виглядом акції протесту здійснюється самозахоплення землі. При цьому не беруться до уваги рішення місцевих органів влади про надання її тим, хто має на це право на законних підставах. Незважаючи на заклики органів влади до конструктивного діалогу, співробітництва, бажання вирішувати питання в інтересах всього кримськотатарського народу, а не окремих угрупувань чи їхніх лідерів, ситуація, на жаль, суттєво не поліпшується.

...Чергову спробу розібратися в причинах самозахоплень і розрядити та остаточно розв'язати напружену ситуацію здійснено в Ялті. Ці питання оперативно обговорено на розширеному засіданні президії ялтинської міської ради, в якому взяли участь керівники автономії, правоохоронних органів, депутати ВР АРК, члени кримського уряду і Ради представників кримськотатарського народу при Президенті України.

Голова Верховної Ради АРК Борис Дейч відзначив — постає питання, чому комусь дозволено таким чином отримати землю на Південнобережжі, а іншим — ні? Так своїми руками знищуємо багатства півострова. Самозахопленнями проблему не вирішити, «у цій ситуації переможців не буде», таке «волевиявлення» позначиться передусім на економічному становищі курортного регіону. На його думку, сьогоднішньої ситуації могло і не бути, якби влада планомірно, протягом усіх років з моменту масового повернення депортованих на півострів, вирішувала питання надання землі репатріантам. Лише за останній рік ялтинська влада надала 120 земельних ділянок кримським татарам, тоді як за попередні шість років — 90.

За словами прем`єра автономії Сергія Куніцина, острівці протистояння — це здебільшого «комерційні» захоплення. Тому спеціально створена комісія має з'ясувати, кому і для яких потреб належить надати земельні ділянки.

Прокурор Криму Олександр Доброріз ініціював проведення повної інвентаризації земель узбережжя і перевірку роботи Ялтинського виконкому щодо надання ділянок, пообіцяв «розібратися» з питанням, хто спекулює на земельній темі і заробляє таким чином політичні дивіденди. Прокурорська перевірка охопить і заповідні зони, де виділено ділянки під забудову. До створеної оперативної групи на чолі з заступником начальника ГУ МВС України в Криму Валерієм Середенком входять представники правоохоронних органів. Вона детально розглядає ситуацію, що склалася, і вживає заходів для наведення порядку. В. Середенко повідомив: «реагування почалося з усіх фактів самозахоплень, перші п'ять кримінальних справ, порушені прокуратурою, уже в роботі, на деяких громадян є адміністративні матеріали і найближчим часом буде рішення судів. Якщо учасники самозахоплень не зреагують належним чином на прохання правоохоронців, то згідно з рішенням судів вживатимуть заходи щодо звільнення місць самозахоплення в законному порядку».

...Усі погоджуються, що витоки проблеми треба шукати в загальній ситуації із землями Південнобережжя, де систематично порушується статус прибережної смуги і заповідників. Члени ради представників кримськотатарського народу при Президенті України запевнили, що механізми розв'язання ситуації з самозахопленнями буде знайдено. Кримська влада визнає, що якби з самого початку репатріації землю кримським татарам надавали планомірно, до таких акцій протесту не дійшло б. Від вимог про надання землі на Південнобережжі кримські татари не відмовляються, тому конфлікт у стадії переговорів і досі.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

МОРЕ НАДІЙ

Мал. Вадима СИМИНОГИ.

ЮВІЛЕЇ

Віват, філармоніє!

Сьогодні Національна філармонія України відкриває 140-й сезон

...1863-го року ця подія сколихнула все культурне життя міста — у Києві вперше відбувся великий симфонічний концерт. Так розпочався відлік концертних сезонів однієї з найстаріших мистецьких установ України. Відтоді в цих стінах звучали голоси Шаляпіна, Козловського, Гмирі. Тут давали концерти Рахманінов, Скрябін, Ойстрах, Ріхтер — всіх не перелічити...

Свій ювілейний сезон філармонія розпочне виконанням Дев'ятої симфонії Бетховена. Цей твір став підсумком всього життя композитора, втіленням ідеї мистецтва взагалі. У фіналі тут звучить хор, ода Радості, де є знамениті слова: «Обніміteся, мільйони!». Виконання одного з найвидатніших творів в історії світової музики є спільним мистецьким проектом. Його буде здійснено за участю Симфонічного оркестру (диригент — Микола Дядюра), Національної академічної капели «Думка» (диригент — Євген Савчук) та провідних солістів з України, Німеччини, Італії, Франції.

До речі, гастрольною поїздкою до Франції завершив колектив філармонії попередній концертний сезон. Судячи з розповідей, наші артисти французам сподобались. Ось один з проявів симпатії: наші оркестранти красувались на фотоплакатах у вітринах французьких магазинів. Іноземні гості, котрі виступатимуть на сцені філармонії протягом ювілейного концертного сезону, навряд чи можуть розраховувати на таку щедрість вітрин Хрещатика. Але увагу публіки їм гарантовано.

Олеся НАЙДЮК.

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

Хто прояснить ситуацію?

До уваги міністра внутрішніх справ

Третього січня цього року трьома особами, дві з яких йому не знайомі, президенту журналістського фонду «Репортер», колишньому першому заступнику голови Спілки журналістів України Михайлу Новику у власній квартирі було нанесено численні побої і травми. Судово-медична експертиза визначила ступінь їх тяжкості. М. Новик лікувався у стаціонарі, а потім — у поліклініці за місцем проживання.

«Дослідча перевірка, розповідає Михайло Новик, висунула свою версію про «двох невідомих чоловіків», яких, мовляв, важко знайти. Але, продовжує потерпілий, був і третій учасник замаху, якого ретельно прикривають з чиєсь легкої руки».

Та це деталі. Саме про недовір'я до дільничних і неналежний розгляд заяв М. Новика інформували міністра внутрішніх справ півроку тому голова НСЖУ І. Лубченко та сам потерпілий у своїй заяві.

У лютому, коли акт судово-медичної експертизи вже був готовий, було винесено постанову про відмову в порушенні кримінальної справи — нібито за відсутністю складу злочину! А серйозні факти, підтверджені лікарями стаціонару, судмедекспертами, а те, що потерпілий продовжував лікування?

У березні 2003 року прокуратура відмінила міліцейську постанову як незаконну і порушила кримінальну справу.

«Незважаючи на всі «підводні рифи», на очній ставці від одного учасників замаху мені все-таки вдалося дізнатися ім'я (одного) і кличку (другого) «невідомих». Крім того, каже експаступник голови Спілки журналістів, була названа сума грошей, яку їм заплачено, встановлено окремі важливі процесуальні деталі замаху та спроби замести сліди».

Однак згодом у слідстві чомусь знову запала чергова пауза.

Мало того, керівники райуправління та міського управління міліції у своїх відповідях, на погляд М. Новика, стали всіляко виправдовувати дії дільничних. Мовляв вони діяли правильно, відмовляючи в порушенні кримінальної справи!

Сьогодні і потерпілий, і деякі його колеги, і експерти-криміналісти схильні розцінювати таке активне «адвокатство» не просто як захист «честі мундира», а як опосередкований аргумент на користь тієї версії, що до замаху могла бути певним чином причетна сама міліція.

Михайло Новик: «У цьому є своя логіка. Інакше, чому б слідство «розкручувалось» так довго й натужно? Чому б стільки часу зволікали з показаннями свідків, речовими доказами тощо? Чому б міліція, якщо зацікавлена в розкритті злочину, відмовляла в порушенні кримінальної справи і навіть писала про «відсутність складу злочину» як такого?»

Д. ГРАБАРЧУК, В. ДОВГИЧ.

ЗНАК БІДИ

Краще вчасно схаменутися

Відразу дев'ятеро осіб потрапило у Кривому Розі до лікарень із шлунково-кишковими отруєннями. З'ясувалося, що всі потерпілі того дня ласували тістечками з білковим кремом, які купили в гастрономі «Центральний». Це продукція дочірнього підприємства «Центр-торг», котра, до речі, досі тут мала попит і не викликала нарікань.

Продаж тістечок заборонили, виробництво зупинили і почали ретельно розслідувати причини появи неякісних виробів. За попередніми висновками, це сталося з вини кондитерів, які знехтували вимогами санітарії та особистої гігієни. У чотирьох працівників цеху виявлено віруси стафілокока.

Скажену лисицю... викрали

А у Дніпродзержинську терміново мусили проводити обов'язкове щеплення домашніх тварин, передусім собак і котів. Там дві сім'ї постраждали від хворої на сказ кішки. Подібна халепа сталася і в Дніпропетровську: на східній околиці обласного центру з'явилася скажена лисиця. Бувалий мисливець, який запідозрив, що тварина хвора, вбив її з рушниці і відніс у найближче мисливське господарство. А там сумку зі «здобиччю»... вкрали. Тепер її розшукують, щоб не допустити лиха.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Ой, там, на товчку, на базарі...

РЕГІОН: ПОЛІТИЧНИЙ СПЕКТР

Пристрасті на Хмельниччині розгоралися несподівано і для самих партійців, і для безпартійного електорату. Затишшя оксамитового сезону, здавалось, не принесе нічого нового в життя краю, окрім кількох скачків цін та кинутих у верхах чергових ідей політичних реформ, на котрі подоляни реагують досить мляво. І раптом хмельничани почали мітингувати, пікетувати, сіли за столи гарячих дискусій.

Мал. Михайла САЧКО.

Концентрований вираз економіки

Нечувану досі згуртованість, котра не виявлялася навіть у всеукраїнських акціях, продемонстрували полярно протилежні партії і об'єднання. Їх вивела на площу заява міського голови Миколи Приступи, висловлена на сесії обласної ради, про те, що над обласним центром нависла страшна загроза... базару. Для міста, яке останнє десятиліття переважно живе і розвивається за рахунок базарів (їх уже налічується майже чотири десятки, й вони, з одного боку, істотно поповнюють міський бюджет, а з другого — дають роботу десяткам тисяч людей), чути таке було трохи дивно. До того ж протягом кількох останніх місяців обласний центр з гордістю і хлібом-сіллю відкрив ще три новостворені базари. Мотивували це потребою винести вуличну торгівлю з центру міста та створити кращі умови роботи для продавців. І раптом повідомлення про те, що потужні інвестори готові збудувати новий торговельний комплекс майже на десять тисяч робочих місць із солідною інфраструктурою, спричинило відчайдушний спротив. Було висунуто такі аргументи, як засилля українського ринку низькопробним китайським товаром, нашестя на торгові ряди азіатів та виведення із сільськогосподарського користування близько ста гектарів земель (не можу не зауважити, що останніми роками в області облогують десятки тисяч гектарів), зростання криміногенної напруженості, — одне слово, весь той букет, який приносить із собою будь-який великий базар і який для хмельничан давно не новина.

Та відчувалося, що за всіма цими аргументами стоять інші, значно вагоміші. Міський голова навіть делікатно натякнув: чому це питання постало саме тепер, а не, скажімо, рік тому. Мовляв, ворожі сили усіляко намагаються нашкодити місту, а головне — відвернути русло могутньої базарно-фінансової ріки від міського бюджету.

Коли запахло великими грошима, одразу став відчутним — так і хотілося сказати свіжий, але утримаюсь від такого епітету — подих політики. З акціями протесту на площу вийшли Українська народна партія, УРП «Собор», Соціал-національна партія України. Одразу активну «антибазарну» позицію зайняла СДПУ (о). Своє різке негативне ставлення висловили соціалісти.

Хто за ким ?

Традиційне запитання для колишньої радянської черги біля магазинного прилавка у наші дні набуло іншого змісту. Черги щезли. А от хто за ким стоїть? — цікаво знати завжди.

Можна було б усі згадані базарні виступи та дискусії віднести лише до економіки і турботи про добробут хмельничан, якби час від часу в них не проскакували політичні натяки недвозначного характеру. «Вони хочуть за наш рахунок забезпечити собі майбутню виборчу кампанію, — пролунало у виступі лідера місцевих соборівців, — то ми їм влаштуємо вибори».

На зорганізованій по гарячих слідах прес-конференції в осередку УНП було сказано, що підготовлено всі необхідні звернення до В. Ющенка, і це питання активно лобіюватимуть нашоукраїнці. Ланцюжок цієї взаємодії простежується доволі чітко: хоча стосунки міського голови і «Нашої України» особливо не афішуються, проте їх можна назвати більш ніж дружніми.

Водночас голову облдержадміністрації Віктора Лундишева звинуватили в тому, що, дозволяючи нове будівництво, він діє за вказівкою прем'єра Віктора Януковича. А коли так, то опозиція вже шукає виходи на В. Медведчука, особливих симпатій якого до прем'єра не помічали...

Та коли у члена УНП Левка Бірюка запитали, чи так само категорично він і партія будуть налаштовані проти ринку, якщо надходження від нього вдасться переорієнтувати з районного до міського бюджету, він дещо пом'якшив свою позицію і сказав, що виступає не так за відміну будівництва, як за його зупинення до з'ясування всіх політико-правових обставин.

Велети в коротких штанцях

Щоправда, прокинутись від тривалого політичного сну так само швидко, як уже згадуваним партіям і об'єднанням, вдалося далеко не всім. В області зареєстровано 82 обласні організації політичних партій. Лише за останніх півроку були внесені до цього списку облорганізації Партії пенсіонерів, УНКП, Партії радикального прориву, «Русь єдина», ОУН в Україні — всього тринадцять. Понад дві тисячі первинних, районних та міських осередків різних поглядів, які об'єднали більш як 120 тисяч осіб, могли б видаватися доволі потужною силою. Але насправді мусимо визнати, що лише одиниці мають певний вплив на життя області.

Хоч як дивно, а найчисленнішою із зареєстрованих є Партія реабілітації тяжкохворих України. Більш як третина всіх обласних партійців належать саме до її лав. Сила поки що пасивна, але велика і потенційно легко керована. Згуртувалася вона напередодні минулих парламентських виборів за принципом партій ажіотажного типу, коли бідним і знедоленим обіцяють певну допомогу в разі вступу до організації. Обіцяні суми офіційно не зафіксовано, але ходили чутки про «допомогу» у кілька сотень «зелених». Ще дотепер члени партії звертаються до офіційних органів влади зі скаргами і проханнями виплатити обіцяні гроші для лікування. Тому зрозуміло, що навіть невеликі фінансові вливання можуть привести цю течію в рух. От тільки хто і коли їх зробить?

Услід за цим «колосом на глиняних ногах» йде Аграрна партія, котра налічує більш як двадцять тисяч осіб. Прихильність до аграрників неважко пояснити. По-перше, сільські проблеми найактуальніші для краю, тому й використовують керівники господарств будь-які можливості, щоб заявити про них уголос. До того ж головний аграрник в області Василь Шпак поєднує можливості народного депутата з інтересами «Украгролізингу». Не використати такі можливості —очевидний промах будь-якого керівника сільгосптовариства. Отож чисельності сільських партійців можуть позаздрити і члени СДПУ (о), котрими в області керує уже згадуваний Олег Лукашук, і нашоукраїнці, штаб регіонального блоку якого очолює Володимир Шандра.

А от дванадцятитисячна армія Партії регіонів поки що може похвалитися не так своєю активністю і популярністю, як чисельністю. Голова обласної ради Анатолій Овчарук, котрий очолює організацію цієї партії в області, не претендує на роль надто активного лідера. Та, очевидно, присутність голови саме у цих лавах все-таки дає свої результати.

На слуху залишається «Батьківщина», котра об'єднала майже сім тисяч осіб, п'ятитисячна НДП, двохтисячна організація Соцпартії.

Щоправда, декотрі беруть не числом, а вмінням, скажімо, комуністи. Хоча офіційно членство в лавах оформили трохи більш як три з половиною тисячі осіб, проте партія чітко структурована і має свої осередки практично у всіх містах і районах області.

Та вже з весни намагаються збільшити «покриття» своїх територій і інші партії. На початку року лише півтора десятка з них поширювали свою діяльність у більшості територіально-адміністративних одиниць, а тринадцять мали свої структури у всіх містах і районах області. Хоча майже три десятки мали по одній-дві організації на місцях, а 26 обмежувалися лише реєстрацією. Зате тепер вони почали активно реєструвати свої територіальні та структурні підрозділи. Процес, як кажуть, пішов.

Хто на ринку наймиліший?

Хоча це аж ніяк не означає, що на місцях подоляни чітко визначились зі своїми політичними уподобаннями. Завоювати прихильність народу партійцям дуже непросто. Пропозиція на партійному ринку стає дедалі більше схожою на оптовий базар, де перевага надається цілим пакетам. Партійні пропозиції перевищили електоральний попит. Тим більше на Хмельниччині, котра ніколи не була епіцентром політичних баталій.

Лише окремі райони мають чітко виражене забарвлення. Скажімо, місто енергетиків Нетішин на знак вдячності за певні кроки у реформуванні енергетичної галузі душею і голосом належить Ю. Тимошенко та В. Ющенкові. Але вже за кілька кілометрів, у сусідній Славуті, за першість готові сперечатися соціалісти та комуністи.

Влада намагається не афішувати свої політичні симпатії. Але із першої сотні керівних осіб області майже третина все-таки тримає у кишені свій партійний квиток. Вибір доволі традиційний — НДП, Партія регіонів. І хоча ні одна, ні друга не відзначаються ні своєю активністю, ні тим паче особливою симпатією серед хмельничан, посадовці обласного та районного масштабів все-таки не поспішають заявити про вихід із них.

Опитування серед майже двох з половиною тисяч респондентів, проведене відділом управління внутрішньої політики ОДА, показало, що лише близько десяти відсотків подолян якимось чином відзначають роль партій у громадському житті області. Більшість новостворених партій і блоків практично невідомі. Інтерес до них виявляється лише тоді, коли це якось перетинається із фінансовими інтересами регіону. Скажімо, як це сталось у випадку з будівництвом нового базарного гіганта.

Навряд чи це можна назвати лише політичною апатією. Найпевніше, такі оцінки можна пояснити відсутністю справжнього лідера серед партій і серед окремих ватажків. Адже за результатами того ж опитування, хмельничанам аж ніяк небайдужа доля краю і держави. 62,2 відсотка респондентів висловились за потребу політичної реформи. 42,4 відсотка готові проводити вибори до рад усіх рівнів уже в наступному році разом з обранням Президента. А серед найімовірніших кандидатів на посаду глави держави називають В. Ющенка (21 відсоток), В. Януковича (11), Г. Кірпу (10,6), Ю. Тимошенко (9,2), П. Симоненка та В. Литвина (по 6,2), В. Медведчука (6), О. Мороза (5,4).

Шкода тільки, що ніхто з них поки що не висловив свого ставлення до хмельницького базару. А то, можна не сумніватись, його ставки зросли б максимально. Та і як інакше, коли вони такі схожі між собою — політика і базар. Спритний торговець на лежалому товарі зможе заробити добрий капітал. І фінансовий, і політичний. Головне — прихилити на свій бік отого дрібного базарника, що дивиться на світ зі своєї ятки.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

У КОМІТЕТАХ ВР

Опозицію хочуть узаконити

У планах Комітету Верховної Ради України з питань правової політики на поточну сесію — підготовка 87 законопроектів. Спектр питань надзвичайно широкий: від змін до Конституції та закону про референдум проекту про інформацію персонального характеру.

Найважливішими для громадян, вочевидь, будуть зміни до кримінального судочинства. Комітет розглядатиме проект про внесення змін до статті 44 Кримінально-процесуального кодексу, після прийняття якої розширяться можливості підозрюваного, обвинуваченого і підсудного в частині залучення до участі у відстоюванні своїх прав не тільки правознавців, а й близьких родичів або піклувальників, які можуть і не мати відповідних знань у галузі права. Ще одна зміна до КПК передбачає надання права зацікавленим особам та їхнім представникам оскаржувати не тільки постанову про відмову в порушенні або закритті кримінальної справи, а й постанову про порушення кримінальної справи.

Навряд чи залишить когось байдужим проект закону України «Про політичну опозицію», який чітко визначає, що таке власне опозиція (представлена в усіх її різновидах: публічної громадянської, парламентської та місцевої представницької, а також опозиційних засобів масової інформації) та умови її діяльності, обумовлює джерела фінансування опозиції та перелік організацій, які не можуть її фінансувати, — це органи державної влади та місцевого самоврядування, іноземні держави, благодійні та релігійні об'єднання, анонімні особи тощо. Крім цього, проект надає об'єднаній парламентській опозиції або опозиційним депутатським фракціям (групам) право формувати опозиційний («тіньовий») Кабінет Міністрів який діятиме на громадських засадах як консультативний орган опозиції.

Можливо, у зв'язку з тим, що встановленої на сьогодні опосередкованої підтримки політичних партій їм недостатньо, на розгляді у комітеті перебуває проект закону України «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку із запровадженням державного фінансування політичних партій». Проектом пропонується надавати державну підтримку партіям для здійснення їх статутної діяльності (поширення власних політичних поглядів, організація публічних обговорень державних рішень, різноманітних досліджень з питань державотворення, випуск власних друкованих видань, підтримка партійних молодіжних, жіночих, дослідницьких, інформаційно-аналітичних та інших організацій тощо) та встановлення компенсацій партіям (виборчим блокам партій) коштів, витрачених на проведення виборчих кампаній. Здійснюватиметься підтримка, звичайно, з коштів державного бюджету України, які розподілятиме Мін'юст за умови отримання партією трьох відсотків голосів виборців на останніх парламентських виборах та чотирьох відсотків голосів — політичним блоком.

Крім цього, Комітет з питань правової політики визначатиме кандидатури суддів на звільнення та призначення.

▼

Микола КАТЕРИНЧУК: «Можу розвиватися лише в демократичному середовищі, а в іншому стаю агресивним»

ХТО Є ХТО

Із досьє «ГУ».

Микола КАТЕРИНЧУК. *Народний депутат України четвертого скликання по 13-му виборчому округу (Вінницька область). Народився 1967 року в селі Луговому Тальменського району Алтайського краю. У 1993-му закінчив юридичний факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка. До обрання народним депутатом — генеральний директор ТОВ «Адвокатська компанія «Моор і Кросондович», Київ. Безпартійний. Кандидат юридичних наук. Заступник голови Комітету Верховної Ради з питань правової політики. Член депутатської фракції «Наша Україна». Одружений, має п'ятирічного сина.*

— А не лякало, що виборчий округ — тринадцятий?

— Я не забобонний. Там теж живуть люди, і дуже гарні. До речі, у школі я також був у списку тринадцятим. Не знаю, щасливе це число чи ні, але тим людям, які мені хочуть нашкодити, не таланить.

— Чому ж ви вирішили балотуватися до парламенту?

— У 1993-му зі студентським товаришем Олегом Бойком ми заснували адвокатську компанію «Моор і Кросондович» (назву склали з дівочих прізвищ наших матерів). Тоді всі амбіції стосувалися лише юридичної компанії, її імені, іміджу, авторитету. Ми завоювали це, але дедалі частіше замислювалися над недосконалістю українського законодавства. Якось один із клієнтів запропонував мені балотуватися під прапором Віктора Ющенка. І, глибоко поважаючи цього політика, я дав згоду. Хоча на виборах у 13-му окрузі «Наша Україна» висунула іншого кандидата, і я йшов як самовисуванець.

Під час виборчої кампанії я провів на Вінниччині 247 зустрічей майже в кожному селі. І в моїй свідомості відбувся переворот. Бачив знедолених дітей, які сидять у холодних школах, а вчителі скидаються по гривні, щоб їх нагодувати, бо в домівках — голодно і холодно... І збагнув: щоб відродити наше село, мало навчити людей знати свої права. Треба змінити закони на досконаліші, людяніші.

— Ви йшли до парламенту впевнені, що зможете допомогти знедоленим, змінити закони. За два роки роботи в парламенті не розчарувалися у депутатській кухні?

— Розчарувань багато. Не думав, що буде так складно, і не був готовий психологічно. Але виконую кожний пункт своєї передвиборної програми, один із яких — втілення в життя започаткованої ще до виборів соціальної програми «Народний адвокат». Хоч я й отримав законодавчий інструмент, але він наражається на нерозуміння інших депутатів, президентське вето, обмежені фінансові можливості. Сама лише законотворча діяльність — цього замало. Основна проблема — у нинішній політиці держави, нещирій, кулуарній і безвідповідальній.

— Чому ввійшли саме до фракції «Наша Україна»?

— Це справді демократична фракція, у нас є лідер, високоморальна, самодостатня людина. Головне, він завжди справжній — і з людьми, і на роботі, і в сім'ї. У мене з ним спільні позиції щодо демократизації суспільства, євроінтеграції. Хоча мене й агітували вступити до інших фракцій, навіть гроші пропонували. Я розумів: якщо потраплю до пропрезидентської більшості, то матиму більше можливостей, щоб виконати свої обіцянки перед виборцями. Але однією з моїх передвиборчих обіцянок було вступити до фракції В. Ющенка. Крім того, я можу розвиватися лише в демократичному середовищі, а в іншому стаю агресивним.

— Ви народилися не в Україні. Як доля закинула ваших батьків до Алтайського краю?

— Моя мати разом із батьками була репресована, як німкеня за національністю, і жила в німецьких поселеннях на Алтаї. Там вона й познайомилася з моїм батьком, котрий сам родом із Вінниччини. Коли мені був рік, ми переїхали в Україну — до Черкас.

— Чому вирішили стати юристом?

— До восьмого класу мріяв стати штурманом далекого плавання, щоб поїхати з цієї країни. Я виріс на робітничій околиці Черкас, серед моїх друзів було багато бешкетників. Їх часто затримувала міліція, за гратами їх били. І в дев'ятому класі вирішив стати адвокатом, щоб захищати скривджених і несправедливо засуджених. Після школи кілька разів намагався вступити до вузу на юрфак, але без хабара це було нереально. Вступив уже після армії — як «афганець» та кандидат до лав КПУ.

— 90-ті роки для вашого світогляду були також переломними?

— Ще до розвалу Союзу я вийшов з Компартії. Першою політичною акцією було створення разом із друзями-студентами громадської екологічної організації «Зелена допомога». Ми пройшли пішим ходом із Києва до Чорнобиля, вимагаючи у влади закрити ЧАЕС. А коли в 1988 році у Вірменії стався землетрус, мені запропонували очолити загін добровольців-рятувальників.

— А чому й нині не пристали до жодної політичної партії?

— Якщо з'явиться політична партія, яка захопить мене ідейно, а головне — побачу там лідерів, котрі не використовують ці ідеї для того, щоб втриматися у політиці, а віддають себе цим ідеям, — я вступлю до такої партії.

— Відколи стали депутатом, як змінився ваш розклад дня?

— Давні друзі ображаються, що ми вже мало бачимося. Дехто мене розуміє, а дехто вважає, що зазнався. Менше часу проводжу і з дружиною та сином, бо робочий день розпочинаю із сьомої, а закінчую близько одинадцятої. Так само і в суботу. Багато часу забирає мій округ, він дуже важкий, сільськогосподарський, там величезні проблеми і злидні. Крім того, фракційна робота, зараз я заступник голови виборчого штабу Віктора Ющенка. Раз на тиждень можу дозволити собі забігти на дві години до спортзалу й побоксувати. Люблю також плавання, турецьку сауну.

Бесіду вела Юліана ШЕВЧУК.

Спритний торговець на лежалому товарі зможе заробити добрий капітал. І фінансовий, і політичний

Якби дуб умів говорити...

ТЕОРЕМИ БУТТЯ

У Старе Село — глибинку Полісся, що сховалося серед боліт та лісів за сімдесят кілометрів від райцентру Рокитне і за кілька кілометрів від україно-білоруського кордону, покликало бажання написати про нього. Інтерес до села викликаний ще й тим, що тут більше вісімдесяти наших передплатників. Тобто «Голос України» листоноша приносить у кожну восьму оселю, хоча й читає газету значно більше людей: сусіди та знайомі зазвичай обмінюються періодикою.

Старосільський оберіг

Щоразу, буваючи в цих місцях, не можу відвести очей від незайманої поліської краси. Може, даються взнаки гени корінної поліщучки? Уміла б малювати — чимало з побаченого лягло б на полотно, бо гарно тут будь-якої пори року.

Наче закохані, шепочуться дуб з берізкою, ревниво простягає віти до них клен, що вже вкрився позолотою. Здається, ось-ось з'явиться біля них купріянська Олеся. Але владарює тут, в урочищі «Юзефін», за яким рукою подати до Старого Села, старезний дуб (**на знімку**). Його в цих місцях вважають місцевим оберегом, про нього складено чимало легенд. Важко розрізнити, що в них правда, а що домисел. Одне достеменно відомо: дуб за свої більш ніж 1300 років (його вважають одним із найстаріших в Україні і оберігають як пам'ятку старовини) бачив чимало: і нашестя татарських орд, і козацькі визвольні змагання, і каральну експедицію фашистів до Старого Села восени 1942 року, під час якої старосільців зігнали до церкви і спалили живцем. Кажуть, що полум'я забрало більше півтисячі життів...

Якби дуб міг говорити, він розповів би про те, як поцілила в нього блискавка, як чорнобильське лихо додало клопотів і проблем поліщукам, як часто завдають їм біди повені, і ще чимало чого. Якби тільки він міг говорити...

Легенький вітерець пестить листя на кількох уцілілих від часу гілках дуба, а мені чується, ніби бідкається старенький, що не став надійним оберегом для старосільців. Дарма бідкається юзефінський дуб: попри все він — їхня гордість. Від кремезного дуба-велетня віє спокоєм, мудрістю і затишком. Тож недаремно неподалік нього, через дорогу, зведено жіночий монастир.

Люди на болоті

Першою гостей у Старому Селі зустрічає школа. Двоповерхова, не розкішна, зате охайна, бо всіма її проблемами опікується незмінний упродовж багатьох років директор Хома Кузьмич. Майже всі вчителі — з місцевих. Воно й добре, бо знають все про своїх вихованців. Перерва. Діти, як і скрізь, — рухливі. Щоправда, в ці осінні дні у повному складі лише початкові та середні класи. А старшокласники або подалися з батьками на болота за журавлиною (а нині саме сезон її заготівлі), або залишені за господарів на обійстях — доглядають живність, а також за молодшими дітьми.

— Що поробиш, так відбувається рік у рік, — журиться директор школи. — Хоча й розумію, що журавлина та інші лісові дари — це те, з чого живуть місцеві мешканці.

— Воно й справді, хто забариться в журавлині жнива, той не матиме за що жити, — погоджується з ним секретар Старосільської сільської ради Сергій Чурилович. — Люди нині запасаються журавлиною, зберігають її у великих ємностях з водою. А як ударять холоди і зросте ціна на ягоди, повезуть продавати у великі міста.

Фото Миколи ФОМЕНКА.
Ось такий відчай у старосільців, коли повінь затоплює їхні домівки

Звісно, у село навідуються всілякі заготівельники, але кожен із них хоче заробити на важкій праці старосільців. А заготовляти журавлину справді дуже важко: люди виходжають на болота і там тижнями стоять по коліна в воді, збираючи ягоди. Ночують просто неба, сушать одяг та взуття біля багать.

— Однак останнім часом нависла загроза і над цими заробітками: наше село неподалік україно-білоруського кордону, чітких меж якого немає, — розповідає Сергій Чурилович. — Якщо раніше у нас не було жодних прикордонних проблем — люди збирали ягоди і на території Білорусі, випасали там худобу, то тепер усі лісові стежки перекрито українськими прикордонниками. Воно ніби й правильно, тільки людям як виживати без лісу? Про це говорили на сходах сіл Дроздинь і Старе Село.

Схоже, такі рейди старосільців триватимуть і далі, бо якщо від цього залежить виживання сім'ї (а переважна більшість старосільців живуть саме з лісу, за що їх жартома називають «лісовиками», бо працевлаштуватися — це проблема), їх не зупинять жодні застороги. А в лісі від поліщуків нічого не сховається: ні гриби, ні ягоди. Останніми роками, щоправда, з'явились такі, що намагаються сколотити копійку на крадіжках лісу, з чим і влада, і лісівники нещадно борються.

«Бакс» не пробують на зуб

Стомлені жінки з важкими «ягідними» коробками на плечах у потягах та на залізничному вокзалі в Рокитному викликають співчуття у менш заклопотаних городян. За говіркою та вбранням їх ні з ким іншим не сплутаєш — старосільці. Важко добували вони ягоди, важко везуть їх до великих міст на продаж, заробляючи у такий спосіб на прожиття сім'ї. Тож можна зрозуміти, чому зароблену потом копійку старосільці відкладали на ощадкнижки, заощаджуючи на всьому.

— Бо не були впевнені, що завтра матимемо за що купити хліба, — пояснила мені одна з таких жіночок на станції Рокитне. — Адже роботи в селі для всіх не вистачало. Тому я особисто, крім гумових чобіт, на осінь нічого із взуття не мала, а дітям купувала все дешеве. У хаті — жодної розкоші, тільки необхідне для життя. І раптом усі наші заощадження лопнули, наче мильна бульбашка...

Подейкують, що у старосільців були чималі суми вкладів на ощадкнижках, які «згоріли» водночас, а відтак посіяли сумніви щодо банків раз і назавжди. Тепер старосільці віддають перевагу доларам, які привозять із сезонних заробітків з Росії та з-за кордону (туди виїздять переважно чоловіки). Молодь їде на заробітки на «зелене море» — полоти буряки у південні райони Рівненщини та інші області України.

— Добрий день, бабцю! — вітаюся з літньою жінкою, що йде центральною вулицею села. — А ви не скажете, який курс долара? — намагаюся з'ясувати, як популярна у Старому Селі ця валюта.

Бабця поправляє хустину, а потім перепитує своєю говіркою:

— Гето бакса? — і називає майже точно курс американського долара до української гривні (я пізніше у райцентрі перевірила).

— А скільки вам років, бабцю?

— Не помню точно, дітятко, мойто семдесят шість, мойто семдесят дев'ять — треба в метрику подівітіса...

Не дивуйтеся такій говірці: у Старому Селі живуть українці та білоруси, тож і мова тут специфічна — з білоруських та українських слів, переплелися й культури, звичаї, традиції. Скажімо, вибілені хатинки чергуються з небіленими, як у Білорусі...

Щодо вкладів, то після їх знецінення старосільці стали менш ощадливі: краще вдягаються, створюють затишок в оселях, купуючи меблі, побутову техніку, в багатьох є легкові авто, «бусики». У Старому Селі, де 625 дворів, на обійстях 44 вантажівки, 68 тракторів усіх марок. Одне слово, винесли люди гіркий урок.

Одноосібники, лісовики

Так характеризують мешканців Старого Села. Навіть за часів, коли в селі був економічно міцний радгосп, щодня на роботу сюди ходило 25—30 селян. Решта перемагалася власними клопотами, заслуживши епітет «одноосібники»: обробляли землю, тримали живність, її й досі багато — по дві-три корови на двір, не кажучи про бичків, яких тут уміють відгодовувати. Але ось парадокс: після реформування в АПК мало хто виявив бажання зайнятися фермерством. Винятком став хіба що місцевий житель Михайло Чурилович, який опікується приватним сільгосппідприємством «Верес». Основний напрям діяльності ПСП — тваринництво. Але поки що стан господарства районні фахівці оцінюють як «дихає».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фото Миколи ФОМЕНКА.
Маленькі мешканці Старого Села, доки їхні батьки на болотах заготовляють журавлину, самі вибирають собі гардероб, щоб не мерзнути

— Сюди завезти б племінну худобу: і у «Верес», і в особисті господарства, — каже голова Рокитнівської райдержадміністрації Віктор Рудницький. — Щоб люди, якщо вже й працювали до сьомого поту, то мали б від цього зиск, як бачимо на прикладі кількох господарств нашого району.

— Час від часу село потерпає від повені, — продовжує Віктор Рудницький. — Самі розумієте — навкруги болота. Тож, щоб позбутися цієї біди, ми звернулися з клопотанням до Державного комітету з водного господарства і меліорації України профінансувати наступного року будівництво дамби в Старому Селі та осушувальні роботи на 1400 гектарах, щоб люди мали городи, випаси і не переживали, що їх обійстя опиняться у воді.

— Із цим у нас проблема, — долучається до розмови секретар Старосільської сільради Сергій Чурилович. —Торік городи не вродили через спеку, цьогоріч люди зайняли землі біля боліт, так вода затопила. Отож нинішнього року бульба в нас у дефіциті.

А це головна культура на Поліссі, бо старосільці полюбляють «товмачі» (товчену картоплю), деруни та інші страви з картоплі.

— Нема бульби, нема що їсти, — кажуть тут.

Не те тепер село...

За ті два роки, відколи я не була в Старому Селі, багато що змінилося: люди стали жити заможніше, хоча й статки ці даються ой як нелегко. Поліпшилося сполучення з райцентром і Рівним, тепер автобус і «маршрутка» ходять туди щодня, як не те що колись — один раз по п'ятницях. Нарешті дочекалися старосільці нової лікарської амбулаторії.

— Було б добре оснастити її медичним обладнанням, — каже Сергій Чурилович. — А то тут тільки «секондхендівська» жарова шафа, привезена десь із скандинавських країн. А люди хворіють, особливо діти — адже село чорнобильське.

Цікава деталь: у Старому Селі 354 багатодітні сім'ї. Поки що рекорд тримає подружжя Лісовців — Галина Василівна та Панас Матвійович, які дали життя і виховують чотирнадцять дітей. Хоча й не розкошують багатодітні родини, зате діти тут дружні, працьовиті.

— Чим годуєте стільки дітей? — цікавлюся в гурту жіночок біля амбулаторії.

— Ми ж нє лєжні, щоб дєті булі голоднимі, — чую у відповідь.

Пригадалася така ось жартівлива в терновій хустинці із Старого Села, яка скаржилася керівникові району на невчасну виплату допомоги на дітей кілька років тому:

— Чим я буду детєй годуваті? — пішла в атаку вона.

— А як же ваш чоловік? — зайняв оборону чиновник.

— Що чоловік? П'яніца...

— То як ви з ним наважилися народити одинадцять дітей?

— Гето хто ж наваживса? Притулівса — і є дітятко...

А ось ще одна «атака» жіночки — старосілки, округлі форми якої не дають підстав сумніватися, що вона готується стати матір'ю:

— І в мєне тая ж проблєма...

— Чекайте-чекайте, — перебив її чиновник. — Це ви в мене були на прийомі на початку січня?

— Я...

— І знову вагітні. Не було перерви?

— Гето чого ж нє було? Пообідалі...

На щастя, такі проблеми з виплатами допомоги на дітей хоч і не зовсім, але все-таки останніми роками владналися. А ось ці діалоги гуляють Поліссям уже як анекдоти. Зрештою, це дуже добре, що в Старому Селі багато дітей. А отже, у села є майбутнє. Тож хай зростає те майбутнє здоровим і щасливим на радість своїм батькам.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

ПОЗАШТАТНА СИТУАЦІЯ

У полоні форс–мажору

опинилися українські моряки, працюючи в іноземному порту

Цілком імовірно, що якби не ота позаштатна (по суті, форс-мажорна) ситуація, то екіпажі земкаравану, до якого увійшли землечерпалка «Багермейстер Грушин», кілька відвізних шаланд та допоміжних суден, успішно виконали б вигідний контракт, одержали за це відповідну оплату і задоволені повернулися б додому, до своїх сімей. Та не так склалося, як гадалося...

Відповідно до контракту, підписаного між Чорноморсько-Азовським виробничо-експлуатаційним управлінням морських шляхів («Чоразморшлях») та японською компанією-підрядником «Penta Ocean Construction», караван українських суден працював у болгарському порту Бургас, розширюючи та поглиблюючи тамтешню гавань. Усе йшло більш-менш нормально: моряки виконували роботи згідно з графіком, підрядник за них розраховувався з управлінням, а те — з членами екіпажів (на останньому етапі траплялися, правда, інколи перебої, та це не спричинювало особливої напруженості, а тим паче — конфліктів).

Так було аж до того часу, коли на початку 2002 року землечерпалка з морського дна разом з грунтом раптом підняла... снаряд. З'ясувалося — не випадковий, бо за першим з'явилися другий, третій... Роботи припинили. Знахідки обстежили: то були хімічні снаряди часів ще першої світової війни. Як вони потрапили на дно морське, нині важко гадати. А ось що вони становили неабияку загрозу для здоров'я та життя моряків, то сумнівів у цьому не було. Тим паче, що переважна частина членів екіпажів не запанікувала й мала намір продовжувати реконструкцію порту.

Керівництво «Чоразморшляху» висунуло компанії-підрядникові умову: треба зробити все належне, щоб убезпечити моряків від загрози. Тобто: устаткувати судна спецзасобами, надати вільним від вахти людям житло на березі і т. ін. Це потребувало, звісно, додаткових витрат. Підрядник, проте, не визнавав, що з'явилися нові обставини — адже не у вибухонебезпечну зону наймалися на роботу українські моряки, а вона виявилася саме такою...

Суперечка між двома суб'єктами підприємництва затяглася. Японська компанія, щоб примусити українців відновити роботи на попередніх умовах, натиснула фінансово — не оплатила зроблене земкараваном у грудні 2002 та січні 2003 років. Це погіршило й без того нестабільне фінансове становище управління «Чоразморшлях». Як наслідок, усе позначилося на моряках: почастішали перебої в постачанні продовольства й палива, почала накопичуватися заборгованість із зарплати (точніше — щодо виплати інвалюти на харчування взамін добових, передбачених морякам, що перебувають у відрядженнях за кордоном). Щоб прохарчуватися, члени екіпажів ловлять у морі рибу, готують на вогнищах сякі-такі страви... Першими звернули увагу на поневіряння українців болгарські ЗМІ. На листи, надіслані моряками до різних вітчизняних структур, надходили, в кращому разі, відписки. На кштапт: трудовий спір повноважний розв'язати тільки суд. А як подати позов до того суду (українського чи болгарського), коли рідне управління не хоче видати довідки ні про місце роботи, ні про суму заборгованості?

Урешті-решт, коли конфлікт став надбанням широкої громадськості та правоохоронних органів, у червні до Бургаса приїхав заступник начальника «Чоразморшляху» з безпеки мореплавання В'ячеслав Беспалов. З метою репатріювати флот разом з екіпажами до України. Зробити це йому вдалося лише частково: на базу в порту Іллічівськ невдовзі повернулися п'ять суден з екіпажами. Морякам сплатили майже половину загальної суми заборгованої інвалюти (230 тисяч доларів США), а ще 250 тисяч доларів — задепонували, пообіцявши сплатити протягом року.

Однак у порту Бургас залишилося ще два судна —землечерпалка «Багермейстер Грушин» та шаланда «Кримська-6» із загальною чисельністю екіпажів на них 29 осіб. Їм управління винне 251,8 тисячі доларів. Де і коли вони отримають належне? Достеменно сказати це сьогодні ніхто не береться. Очевидно, члени екіпажів цих суден уже погодилися б і на варіант своїх колег, які відбули до Іллічівська. Та на заваді раптом стала... компанія-підрядник: вона перешкоджає оформити в болгарському порту митні формальності. Чи то сподіваючись таки затримати судна в порту й примусити працювати, чи просто щоб помститися управлінню «Чоразморшлях» за незговірливість. З цього приводу ведуться переговори, від яких українська сторона чекає позитивних результатів...

Висновків з цієї позаштатної ситуації напрошується декілька. По-перше, будь-який міжнародний договір на зразок укладеного між українською та японською компаніями мав би передбачати й форс-мажорні обставини, за якими суд міг би примусити сторони беззастережно виконувати свої зобов'язання; а сподіватися тільки на добру волю сторін, коли йдеться про чималі кошти, — просто наївно. По-друге, люди праці, за будь-яких обставин, не повинні бути крайні: їм треба харчуватися й мати найнеобхідніше, а не потрапляти в заручники розбірок між керівництвом компаній. По-третє, раз-у-раз постає, як ось і в цьому випадку, питання про досконалість нашого законодавства й нормативних документів щодо стосунків між роботодавцем і найнятим робітником: згідно з чинними вітчизняними нормами українські судноплавні компанії (до них належить і «Чоразморшлях») мають право в окремих випадках (невчасні платежі замовників, відсутність роботи для суден, очікування плавзасобами ремонтів і т. ін.) сплачувати членам екіпажів у закордонних рейсах тільки частину інвалюти на харчування взамін добових, а решту — таки так, депонувати й потім сплачувати протягом року. Але моряки, які немало від цього потерпають, не винні в тому, що виникли перелічені обставини. Всі оті проблеми мусять вчасно розв'язувати керівники підприємств, що найняли їх на роботу. А якщо не розв'язали — то хай самі залишаються без зарплати (тільки такого щось не спостерігається!). І останнє: чому це нас, українців, так часто «кидають» за кордоном? Чи то в нас на обличчі написано, що можна таких дурити, зневажати як ділових партнерів? Чи впевнився вже білий світ у тому, що аж ніяк не завжди можемо захистити себе з позицій міжнародного права? Якщо так, то звільняймося якнайшвидше від такого «іміджу»...

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Утім, на адресу керівництва «Чоразморшлях» попри все наведене варто сказати й схвальне слово: це добре, що не піддалися на шантаж свого іноземного партнера. Хай буде такий вчинок уроком для решти. І побажати: щонайшвидше та якомога безвитратніше завершити бургаську епопею, повністю розрахуватися з людьми складної і важкої праці.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Ти висиш над землею, наче на підтяжках від штанів, або Люди, станьте ненормальними — це класно!

ФОТОРЕПОРТАЖ ІЗ ПІДНЕБЕССЯ

«Третій, пішов!», — намагається перекричати гуркіт двигуна інструктор Олена, і я стрибаю. До землі 800 метрів.

Сто двадцять один, сто двадцять два, сто двадцять три — мало усвідомлюючи, що відбувається, відраховую три секунди вільного падіння. Динамічний ривок, задираю голову догори й шаленію від щастя — він таки розкрився! Стягую чохли зі стропів, обережно від'єдную червоний шнур страхувального пристрою від причепленої на животі «запаски». Не зробиш цього — на висоті триста метрів запасний парашут теж розкриється.

У душі коїться неймовірне. Я з дитинства страшенно боявся висоти. Пам'ятаю, у підлітковому віці, гостюючи в дідуся та бабусі, заліз по драбині на горище. Родичі та сусіди вмовляли мене злізти з триметрової висоти протягом кількох годин. А тут сотні метрів, ти висиш над землею, наче на підтяжках від штанів, і тобі вже анітрохи не страшно!

Спершу мені здається, що я не спускаюся, а навпаки — піднімаюся вгору. Бачу під собою малесенькі будинки, стоянки автомобілів — невже мені доведеться сідати на них?! Зрештою помічаю, що мене потроху відносить у поле, спеціально призначене для приземлення.

Згадую, що збирався співати, проте через надлишок емоцій забуваю про це. Тримаючись руками за стропи, з дитячим захопленням перебираю в повітрі ногами й тихо радію.

Іноді з гордістю поглядаю на парашут. Ніколи не подумав би, що ця штука така величезна! Діаметр купола — понад десять метрів, площа — 82 «квадрати». Довжина строп — дев'ять метрів. Таке собі шатро, під яким кухоль пива міг би випити не один десяток людей. У вершині білого купола блакитна цятка — це шматочок неба в отворі, призначеному для аеродинамічної стійкості.

Раптом чую металеве дзинчання — що сталося?! З полегшенням згадую — вхолосту спрацював страхувальний пристрій «запаски». Отже, перша контрольна висота — 300 метрів.

Другу контрольну — 100 метрів — визначаю візуально, добре видно дрібні предмети. Треба підготуватися до приземлення. Здається, земля наближається з шаленою швидкістю. Проте нас заздалегідь попередили, що це буде зоровий обман, а швидкість залишатиметься стала — п'ять метрів на секунду. Полем бігає чоловік і кричить у рупор: «Ноги разом!» Рекомендується дивитися вперед, адже в пересічної людини не розвинений вертикальний (глибинний) окомір. Також нам радили після приземлення не намагатися встояти на ногах. З'єдную й трохи згинаю ноги, сутулюсь і напружую тіло. Не страшно й не віриться, що може статися щось непередбачене. Ступні торкаються землі, і я таки падаю. Піднімаюся, хапаю стропи, що падають на землю, й тягну їх до себе. Адже парашут може перетворитися на парус і потягнути. Проте вітер невеликий, тож купол вдається відразу погасити.

Поглядаючи на небо — щоб ніхто не сів на мене, знімаю «запаску», звільняюся від підвісної системи. Підстрибую й махаю руками іншим парашутистам. Вони в такому самому захваті. Сторонній міг би подумати, що ми не сповна розуму.

Збираємося в гурт. Навперебій обмінюємося враженнями й виявляємо готовність стрибати тепер хоч тричі на день. Долаючи з важкими сумками кількасот метрів до бази, згадуємо жарт поважних парашутистів: «Три хвилини — птах, а решту часу — кінь».

Це відбувалося недільним ранком. А інструктаж та медичний огляд були заплановані напередодні. На них я трохи запізнився. Зайшов до зали, а інструктор Володимир саме каже: «У випадку, коли основний парашут не розкрився, а парашутист знепритомнів, на відстані 300 метрів від землі розкривається запасний парашут». Почувши таке, я став мимоволі тихенько пробиратися до виходу. Але було пізно, інструктор помітив мене й дозволив приєднатися до групи.

Після теоретичних занять настала черга практичних вправ на тренажерах: освоєння підвісної системи, «запаски», стрибки з різної висоти в пісок тощо. Особлива увага — можливим надзвичайним ситуаціям: зачіплення парашута за літак, спутування двох парашутів, приземлення на будинок, дерево, автомобіль, злітну смугу, лінію електропередач... Володимир наголошує на тому, щоб ми — коли розкриється основний парашут — не забули від'єднати червоний шнур страхувального пристрою від «запаски». Адже інакше на малій швидкості вона може потрапити поміж ноги і розкритися позаду. Тоді «п'ята точка» підніметься на рівень голови і доведеться приземлятися на карачках.

От і недільний ранок. Їду в метро й помічаю, що в мене трусяться ноги. А що, думаю, буде в літаку? Нічого! Ані ноги, ані руки не труситимуться, серце з шаленою швидкістю не калататиме й жодного панічного страху не буде. Вочевидь людський організм у найвідповідальніший момент здатен концентруватися.

Прибувши на місце, взуваємо спеціальні черевики та надягаємо каски. Досвідченіші парашутисти допомагають надягнути основний парашут (20 кг) та «запаску» (5 кг). Нас восьмеро — всі, хто був на вчорашньому інструктажі. Вік — 20—30 років. Шестеро чоловіків і дві представниці прекрасної статі. Лінія огляду, нас ретельно перевіряють. Швидко йдемо до Ан-2. Сідаємо «ялиночкою». Інструктор прикріплює кожного карабіном до металевого троса. Вистрибуємо групами по два-три за принципом важчі — вперед. Про все, що було далі, ви вже читали.

Насамкінець Володимир привітав нас з тим, що ми стали парашутистами, вручив сертифікати, які засвідчують факт нашого першого стрибка. А також, за словами інструктора, факт нашої ненормальності — адже нормальна людина з літака не стрибне.

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.

На знімках: Без п'яти хвилин парашутисти — чим не привід для посмішок! Розійдися — стрибаю! Між землею і небом.

Фото Кирила ДЕНИСОВА.

З честю... Але не будь–якою ціною

Нині ситуація така, що з проблемами, які виникли у постсаддамівському Іраку, самим американцям не впоратися. Це розуміють усі. І американці, і ті, хто сьогодні бере участь у цій непростій місії.

Україна висловилася за направлення своїх миротворців у зону конфлікту. Керівництвом України було ухвалено таке політичне рішення. Воно не було простим і, як показують результати соціологічних досліджень, дотепер неоднозначно сприймається суспільством.

Особовий склад 5-ї окремої механізованої бригади прибув до Іраку 18 серпня і вже через 10 днів приступив до самостійного виконання оперативних завдань. А з вересня багатонаціональна дивізія «Південний Центр» у особі Міністра оборони України Євгена Марчука, його польського колеги Єжи Шмайзинського і директора департаменту зовнішньої політики Іспанії Хав'єра Угарте прийняла від командування перших експедиційних сил морської піхоти США повноваження в п'яти іракських провінціях. Командування дивізією довірено польському генералу Анджею Тишкевичу.

Під час зустрічей і переговорів з Євгеном Марчуком і американське командування, і колеги з колективної відповідальності, неодноразово відзначали високий професійний рівень наших миротворців.

Це не випадково, бо українці першими з 22 контингентів, що входять до складу «Південного Центру», розгорнули свої підрозділи і приступили до самостійного несення служби.

Ставити українців за приклад стало доброю традицією. Так було, коли 19-й «рхбз» дислокувався в Кувейті, так сталося й зараз, коли був обладнаний табір 5-й «омбр» у Ель Куті. Командир дивізії Анжей Тишкевич виявив бажання провести на базі українського табору заняття і показати іншим, як необхідно організовувати службу і обладнувати польовий табір.

Провінція Васит, за яку відповідальні наші миротворці, вважається відносно спокійною. Між українцями й іракцями немає того психологічного бар'єра у відносинах, який об'єктивно виник у результаті бойової кампанії, проведеної американцями. Але спокій цей, схоже, і справді таки відносний. Уже двічі український патруль намагалися підірвати фугасом. Щодня надходять тривожні зведення про затриманих, вилучену в них зброю, знайдені і знищені міни. Захищаючись, нашому солдатові навіть довелося застосувати зброю... Напевно тому, побувавши в Іраку, Міністр оборони України віддав наказ «не за статутом»: «Виконувати завдання з честю, як це заведено в українців. Але не будь-якою ціною.»

Нині ніхто не зможе сказати, як довго триватиме процес нормалізації життя в Іраку. Не варто ідеалізувати ситуацію так, як нам іноді хочеться в Україні: лише тому, що там наші хлопці. Країна проходить дуже складний шлях трансформації і консолідації суспільства. Але те, що цей процес почався — факт безсумнівний.

Андріан ГАЛАЧ.
Фото автора.

СУСПІЛЬСТВО

Лотерейний білет за 500 гривень,
або Як я шукала виграш читачки

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Люди завжди не проти отримати щось на дурняк. Радіємо кожній дрібничці. Що вже казати про ситуацію, коли можливий виграш перевершує всі наші сподівання!.. І хоч застерігає нас відомий вислів про безплатний сир у мишоловці, ми знову й знову готові ловити кольорові мильні бульки обіцянок, дивуючись липкому сліду образи — єдиному, що лишається після погоні за примарою.

Ви — переможець! Платіть гроші

«13 грудня 2002 року отримала лист, в якому повідомлялося, що я виграла автомобіль Daewoo Lanos! У конверті лежав папірець, на якому треба було стерти срібну плівочку. Я стерла, а там — напис «Виграш» і варіанти призів. Я обрала телевізор. Цей сертифікат на машину та картку на виграний телевізор я мала відправити якомога скоріше. Що я й зробила наступного дня. А в конверт поклала також замовлення на товари, які пропонувала фірма.

10 лютого цього року на моє ім'я надійшла посилка із замовленими речами. Я позичала гроші (це моя півторамісячна пенсія) і всього заплатила 153 гривні 18 копійок. Час минув, але виграних мною машини й телевізора я так і не дочекалася... Вирішила звернутися до редакції «Голосу України», який передплачую багато років. Надсилаю вам усі папери. Прошу вас розібратися, чому мені не вручили мої призи? Допоможіть отримати мій виграш!.. З останньою надією — Ніна Бойко. Охтирка, Сумська область».

Маленькі літери не брешуть

Читаю папери — і щиро вірю в те, що читачка виграла щасливий квиток. Великими літерами:

«Ніна Бойко — фінальний переможець розіграшу Daewoo Lanos. Приз чекає вручення. Ми запрошуємо вас отримати Daewoo Lanos, який ви, Н. Бойко, щойно виграли». «Ми із задоволенням повідомляємо, що готові вручити Вам Daewoo Lanos того кольору, який ви вибрали...». «Незабаром новий Daewoo Lanos буде припаркований за адресою: Охтирка...»

Все це надруковано в друкарні. І не на якомусь сірому папірці, а на кольоровому глянцевому аркуші. З фотографією омріяного авто та чарівної дівчини, яка, щиро і приязно усміхаючись, простягує посвідчення на машину з іменем та адресою нашої читачки та зі словами: *«Як Вам повезло! Хочу вручити Вам ключі від Daewoo Lanos»*. Всі листи підписані Аллою К., менеджером з подарунків (яка чудова посада!).

Вірю від першого до останнього слова! Уявляю, як у пані Ніни серце на мить зупиняється, сльози радості затьмарюють очі: де вже розгледіти малесенькі міліметрові літери поряд з кожним із цих привітань? А там примітка, що все це дійсне, *«якщо ви вчасно відправите купон, який виграє Головний приз згідно з правилами...»* Серед умов, за яких можна отримати все й одразу, є й такі: замовте товари, відправте поштою сертифікат, одразу заберіть замовлення *(«чудові товари, які принесуть вам таке велике щастя!»)* і... *«Якщо ви зараз відправите Сертифікат, що виграє, — ви гарантовано отримаєте Daewoo Lanos бажаного кольору». «Якщо ви відправите ваш сертифікат із затримкою навіть на один день, ви одразу позбавляєтеся подарунків, які могли б виграти»*. Тільки скоріше, не обмірковуючи, не зволікаючи...

Отже, суворі правила, фантастичний приз, на тлі якого додаткові витрати в півтори сотні гривень не видаються надмірними. От тільки наша читачка вже вважала його своїм, а до виграшу ще було як до неба.

Що отримала пані Ніна...

Ніна Бойко не зволікала й протягом доби відправила всі необхідні папери. А що отримала? Дуже необхідні для пенсіонерки речі: набір рушників за 37 гривень, книгу «Макіяж обличчя» за 52, моделюючі колготки за 39. Плюс доплата за пересилання та пакування — 18 грн. та 7 грн.

І лист від Комітету Нагород за підписом тієї ж Алли К., тільки посада вже інша — Директор із зв'язків з громадськістю (напевне, після вдалої «акції» вона пішла на підвищення). Радісний тон листа не залишає сумнівів, що пані Ніні знову пощастило. Цитую: *«Неймовірний попит спустошив наші запаси товарів.* (До чого тут товари, якщо йдеться про Daewoo Lanos? — **Авт.**). *Тому ми були не в змозі вислати вашу посилку так швидко, як ми зазвичай це робимо. Ми запізнилися з доставкою.* (Самі визнають, що Н. Б. не взяла участі у розіграші через їхню затримку. — **Авт.**). *А в цей час Ганна Шишова виграла новий Lanos. Але вам повезло! Ви отримуєте право на наступну машину Skoda Octavia. Уявіть себе за її кермом! Тому ПРЯМО ЗАРАЗ ідіть на пошту і заберіть посилку. Не дозволяйте цій можливості пройти повз вас...»*.

Отже, виграш — це право мати право платити за право мати право...

А ось і нові горизонти співпраці (лист уже не кольоровий, але зі щасливим дівочим обличчям на фото). *«Тисячі людей, як ви, задоволені, і тепер вони — наші найкращі клієнти. Тому ми вдячаємо, що повинні вам віддячити... за все. Крім чудового міні-радіо, яке вже всередині посилки, ви можете виграти один з наших головних призів...»* Тобто наша пісня гарна й нова, починаймо її знову: заплатіть багато за дешеве радіо, замовте товари і...

Усе чесно?

Впадає у вічі грамотно складений текст і професійний дизайн. Зверніть увагу, що все чесно, жодного примусу чи погроз. Навіть шантажем це не назвеш, бо міліметровим шрифтом там все-таки наведено кілька обмовок, що відповідають дійсності. Кожна літера запевняє вас, що *«Ви — вже Переможець»*, і цей «позитив» може психологічно підкосити будь-яку тверезо мислячу людину.

Адреси фірми не зазначено на жодному з листів. Лише назва: Товариство з обмеженою відповідальністю «Євродірект», абонентська скринька на Київському головпоштамті та розрахунковий рахунок в банку «Аваль». Тому не кожен обурений знайде фірму...

Не назвала мені адресу й оператор «Євродіректу», куди я зателефонувала за номером, який дізналася в міськдовідці. Алла К. вже у фірмі не працює, повідомила дівчина-оператор без імені. Поспілкуватися з директором мені також не пощастило.

«Ви — наступний у черзі»

Можливо, хтось дійсно виграв — хоча б один з мільйона тих, хто довірливо купив собі право на надію. Але я таких не зустрічала. І наче для того, щоб спростувати сумніви, остання листівка, надіслана нашій читачці. В ній — портрет Світлани П. з села Сосновського невідомо якої області (на іншому папірці чомусь вказано село Сновське, та хіба так важливо, де живуть переможці? — **Авт.**) з виграним телевізором в обіймах та її розповідь про себе: *«Я виграла телевізор Sanyo завдяки тому, що замовила товари від компанії «Євродірект» та отримала посилку по пошті. Ви — наступний у черзі. Вітаю Вас!»*

Юлія ПОТАПЕНКО.

На знімку: такий лист щасливому «власникові» новенького авто може потрапити і до вашої поштової скриньки. Чи вірити йому — вирішуйте самі.

Коментар полковника міліції, головного спеціаліста Головного управління карного розшуку МВС України Миколи РОЩИНА

— **Шахрайство це чи ні?** — запитала я Миколу Васильовича. Та не встигла назвати фірму, як він угадав «героя» матеріалу.

— Ви про «Євродірект»? Знаю цю фірму. Так, у їхніх діях є ознаки шахрайства, але довести це складно. І цим подібні фірми користуються. Виправдовуються вони тим, що це всього-на-всього лотерея, і вони попереджають людей про вірогідність виграшу. А те, що ціни на товари завеликі (за тоненьку книжечку, яка на розкладці коштує троячку, беруть 40 та більше гривень), то це лише пропозиція, реклама... Наскільки мені відомо, «Євродірект» існує близько трьох років. За час існування фірма справді розіграла один автомобіль. Статистики незадоволених по країні у мене немає, але тільки до нашого управління з початку року надійшло понад десять скарг. А звертаються не всі.

— **Чому спрацьовує технологія обману?**

— Все прораховано до дрібниць! Механізм і поетапність надсилання і отримання листів, психологія впливу на людей, їх територіальна розпорошеність... Повний «курс» коштує 500 гривень: саме цю суму частинами віддають найдовірливіші — ті, хто не може зупинитися в гонитві за оманливим авто і знову й знову дають себе обдурити. Зі ста потенційних «клієнтів», на адресу котрих надходить псевдопривітання про виграш, на гачок потрапляють п'ять-шість осіб. Переважно це пенсіонери або самотні люди. Дуже ображалася одна 88-річна кримчанка. Вона паралізована, а їй написали: «Уявіть себе за кермом; тепер ваше життя зміниться на краще!» Хоча б не глумилися з немічних... Навіть якщо людина й виграє автомобіль (уявімо подібний випадок), то скоріше за все вона відмовиться від нього. Адже вона має сплатити ПДВ у розмірі 20 відсотків вартості машини та ще й прибутковий податок! А де візьме таку суму звичайна людина?

— **Чи можна і чи варто в цьому випадку звертатися до суду?**

— Можна і потрібно, щоб хоча б повернути власні гроші, не кажучи вже про відшкодування моральної шкоди. На Заході за таку «рекламу» обов'язково притягнули б до відповідальності. І хоча в нашій країні суд переважно стає на бік організацій, треба добре обґрунтувати вимоги і діяти гуртом.

Обережно: розіграш, акція, розпродаж!

КОМЕНТАР ЮРИСТА РЕДАКЦІЇ

«Спробуйте — не пошкодуєте!», «Ризикніть — і отримаєте вдесятеро більше!», «Підходьте за призами!», але спочатку вам треба внести невеликий аванс. Напевно багатьом доводилося чути про «унікальну можливість» від представників різноманітних компаній. Цілком логічно, що люди намагаються вхопитися за «неповторний» шанс.

Що вже казати про пенсіонерів, якщо й сам, повертаючись додому після напруженого дня, прислухаєся до тих солодких оманливих вигуків. Перш ніж вирішувати, де ви припаркуєте обіцяний автомобіль, з'ясуйте: ви граєте в лотерею чи берете участь в акції.

Взагалі, для проведення лотереї треба отримати ліцензію. Тож якщо у вас виникають хоча б найменші сумніви щодо законності її проведення, можете звернутися до організаторів цього заходу для перевірки наявності ліцензії. Зрозуміло, якщо це шахрайство, то її не буде.

У випадку з нашою дописувачкою такий захід підпадає під ознаки недобросовісної реклами. Так, згідно зі ст. 10 Закону України "Про рекламу" недобросовісною вважається реклама, яка внаслідок неточності, недостовірності, двозначності, перебільшення, умовчування, порушення вимог щодо часу, місця і способу розповсюдження вводить або може ввести в оману споживачів реклами та завдати шкоди особам та державі. Таку рекламу в нашій державі заборонено. А щоб притягнути рекламодавців до відповідальності, вам треба повідомити територіальній підрозділ Державного комітету у справах захисту прав споживачів. Саме вони за недотримання вимог щодо достовірності реклами накладуть на порушників штраф у розмірі п'ятикратної вартості розповсюдження такої реклами.

А якщо ви виконали всі умови цього заходу, але приз не отримали і вам обіцяють, що вже наступний буде саме ваш, то у такому разі можна казати, що дії організаторів підпадають і під ознаки шахрайства. Взагалі, шахрайство — це зловживання довірою в результаті активної дезінформації, спотворення істини, надання неправдивої інформації, внаслідок якої ви втрачаєте гроші чи майно.

Але не варто забувати, що є й серйозні компанії, які справді дбають про своїх клієнтів. Проведення акцій та різноманітних розіграшів для них є засіб заохочення до купівлі саме їхнього товару.

Тому, перед тим як брати участь в акції, уважно прочитайте її умови, особливо про право фірми не надавати вам приз, якщо ви НЕ ВИКОНАЄТЕ певних умов...

Враховуючи розмитість умов та безліч обмовок, за яких ви не отримаєте приз (на кшталт вчасного повернення купона, придбання товарів на зазначену суму), захистити свої права буде важко, оскільки зазвичай умови акцій розписані так, що більше шансів у організатора. Тож перед тим як вірити кольоровим етикеткам та красномовним обіцянкам, десять разів перечитайте умови так званих акцій та лотерей і лише тоді вирішуйте, чи насправді приз того вартий.

Наталія ХОМЕНКО.

Загублені: свідоцтво № 31265124 зареєстроване Вишгородською РДА про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності ТОВ «Авто Люкс Сервіс», Установчий договір, Статут, довідка про включення до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, форма № 4-ОПП про взяття на облік платників податків у Державній податковій інспекції у Вишгородському районі вважати не дійсними.

ДАЛІ БУДЕ

Від ведучого

Сьогодні виходить символічна сторінка «Далі буде». Не в тому сенсі, що для галочки, аби було. Вона має назву «Символи». Скажімо, бувають символи свого часу. А є події, персоналії або явища, знаковість яких не помітна на перший погляд. І навпаки: часто ми вбачаємо символічність там, де її й шукати годі. Проте такий поділ теж символічний. Отож наша чергова сторінка про знаки, характери, погляди, настрої сьогодення.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Мал. Михайла САЧКА.

ЗМІНИ

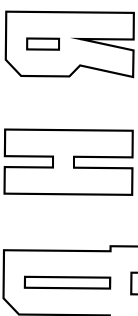
Антикварна... лазня позаминулого століття

У Каменобродському районі Луганська повернули до життя стару лазню, будівлю якої було зведено ще в XIX столітті. Ремонтні роботи тривали два роки. Використовуючи сучасні матеріали, будівельники однак не наважилися замінити кахель в одному з приміщень. За оцінками фахівців, цей раритет позаминулого століття може витримати ще не одно десятиліття.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

Цього дня

■ 1864 р. Народився класик української літератури Михайло Коцюбинський. ■ 1901 р. Народився пейзажист Микола Глущенко. Шевченківський лауреат. ■ 1920 р. У Радянській державі вийшов декрет про створення при всіх вузах робітничих факультетів (робфаків). ■ 1939 р. Червона Армія перейшла радянсько-польський кордон і вступила на територію Західної України і Західної Білорусії. ■ 1940 р. Помер Панас Саксаганський, корифей українського театру. ■ 1974 р. Не стало Олексія Коломійченка, отоларинголога. ■ 1989 р. У Чернівцях відкрився перший фестиваль української пісні «Червона рута».

Читайте, але не начитуйтесь

До редакції написав з Донецька наш читач Микола Євстахович Волошин: просить пояснити, що означає часто уживане в ЗМІ слово «дистриб'ютор», бо старі словники (навіть іншомовних слів) не допомагають.

Шановний Миколо Євстаховичу, «дистриб'ютор», простіше кажучи, те саме, що й посередник — той, кому виробник доручає продати товар. Ото й тільки. На цьому ми могли б попрощатися, але не хочемо втрачати нагоду сказати ще кілька незайвих слів. Щойно в столичному видавництві «Критика» побачив світ перший «Короткий словник жаргонної лексики української мови». Там слово «дистрибутор» означає дещо інше: організатор пиятики (або, якщо хочете, побухайлівки).

Взагалі, нас усіх треба привітати з появою цього словника. Бо, хоч як це й дивно на перший погляд, він звільняє нас від комплексу меншовартості. Адже ми звикли чомусь вважати, що жаргон можливий лише в російській мові. А українська мова (як слушно сказано в передмові до словника) іноді настільки занормалізована, що нагадує цнотливу стару панну, до якої ніхто не залицявся й не жартував з нею. Її можна поважати, цю бідну панну — але важко любити!

Ревнитель старої цнотливої панни скаже: навіщо нашій солов'їній мові ця грубість, ця непристойність? В тім-то й річ, що жаргон — зовсім не лайка, а заміна одних термінів (часом справді грубих) іншими. Адже жаргон є не тільки кримінальний (хоча його до чорта), а й науковий, професійний, мистецький, молодіжний, любовний (чим погане старе українське слово «утішниця», яке можна вживати навіть при дітях).

Переглядати цей словник (понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень) — веселе заняття. І корисне: розумієш, що яскравим жаргоном можуть похвалитися не лише росіяни. Мало того: саме жаргон (а не мова Пушкіна і Толстого) залишається своєрідним засобом інтернаціонального спілкування на пострадянському просторі. І в тому жаргоні є взаємовпливи різних мов — і української теж (ось слово «гьорлиця» — вочевидь англо-українського походження).

Ще раз скажемо: жаргон — це зовсім не обов'язково лайка. Жаргон може бути ніжним, красивим, навіть солідним («водясик» — зрозуміло що, «тарасик» —купюра з Тарасом, «грушевський» — теж купюра). Але жаргон може бути страшнішим за лайку. Бо все пишноофіційне в жаргоні перевертається догори дригом: Хрещатик — «Витріщатик», а київський (ще радянський) монумент Дружби народів — «Дрючби народів» або ще крутіше — «Навіки раком». Все це у словнику є, так само як «кравчучка» і «кучмовоз».

Прикметно, що цей словник укладала жінка — пані Леся Ставицька, доктор філологічних наук. Можливо, інтелігентність завадила авторові брати зразки жаргону серед найнижчих верств суспільства, але матеріалу вистачило й у сучасній літературі та ЗМІ (кілька разів словник посилається й на «Голос України» — спасибі за увагу).

Отже — «правильна» (тобто хороша) книжка. Її варто читати. Але обережно. Бо «читати» означає ще й пиячити. А «читати ботаніку» — розповідати загальновідоме. А «читати братів Стругацьких» — те саме, що «викликати Іхтіандра» або «лякати унітаз». Але нас вже нічим не залякаєш!

Христофор ГРУША.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Коментар до напису, який видно на знімку: слово «лох» означає просту, обмежену людину, провінціала. Лох може зватись також «вася», «альоша», «понеділок» тощо.

ЗАХОПЛЕННЯ

Фантазії з ножицями

У Могилеві-Подільському на Вінниччині відкрився перший музей української витинанки. Там представлено роботи 40 майстрів нетрадиційного виду народного мистецтва, які репрезентують стильові особливості різних регіонів України.

Наші витинанки, стверджує директор будинку народної творчості Оксана Городинська, ініціатор створення музею, знані у всьому світі. Зате у нас — рідко де побачиш. Після декількох Всеукраїнських свят майстрів витинанки, що проходили в Могилеві-Подільському, організатори зібрали більш як 500 робіт. І вирішили виставити їх на огляд шанувальників.

У мистецтві витинанки кожен має свій стиль, свою школу. Скажімо, роботи подільських майстрів — Олександра Салюка, Марії Гоцуляк, Юрія Кафарського, Людмили Сорочинської помітно відрізняються від стилю Клавдії Гуржій з Донецька, Андрія Пушкарьова з Дніпропетровська, Наталії Білоус із Сум. У кожному регіоні тією чи іншою мірою на професійному рівні культивується мистецтво «ножиць і паперу», за словами одного з відвідувачів, «простого, але дуже красивого, як народна пісня».

Неабияк здивували могилівчани тим, що мають намір встановити у своєму місті... пам'ятник українській витинанці. До слова сказати, над його виготовленням уже працює скульптор Олександр Пелешко.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

На знімку: витинанка Оксани Городинської.

ІСТОРІЇ

Як ти могла, Клаво?

Бридке каченя — це те, що рано чи пізно стає прекрасним лебедем. Але у всіх казок, схоже, одна вада — вони погано узгоджуються з життям. Бо в житті краще не замислюватися, що буде завтра з тим гарним і приємним, котре тішить око сьогодні.

...Якось в армії, під час польового виходу ранньої осені на полігоні мій друг Сашко знайшов гусеницю. Я її відразу оцінив: величезна, у чорній оксамитній шубці з жовтими і червоними цятками, вона була справжньою красунею. Друг мій теж був зачарований нею, і ми взяли це волохате диво природи з полігона з собою до казарми. Не те, щоб ми із Сашком були біологами чи ідіотами. Аж ніяк. Просто, в кого хом'ячок живе, у кого рибка, дехто навіть крокодила тримає, а в нас з'явилася Клава — так ми назвали гусеницю.

Гусеницю в армії тримати зручно — не вимагає особливо складного догляду. Це вам не ігуана — ледь температура на два градуси впала чи щось несвіже їй підсунули, і вона відразу лапи вгору. А тут просто засовуєте свою обраницю в коробку від станка для гоління і раз у раз підкидаєте їй листочків. Яких —з'ясовуєте експериментально. Клава, принаймні, листя з квіткових вазонів, що були в нас під рукою, не їла — пробували.

А яку естетичну насолоду отримуєте, коли після вечірньої перевірки сідаєте на ліжко, відкриваєте коробочку і спостерігаєте за неповороткою красунею! Спілкування з живою природою завжди підносить. Ми з Сашком все намагалися уявити, який розкішний метелик має вилупитися з цієї величезної прегарної гусениці.

Як це часто трапляється в армії, з настанням холодів у казармі в нас не топили, а коли і почало надходити тепло, то суто символічно. Клава загорнулася в кокон і абстрагувалася. Тепер ми коробочку відкривали хіба що раз на тиждень —переконатися, що кокон не поцупили. І раптом уже під кінець зими в казармі стало справді тепло, навіть спекотно (в армії середини зазвичай не буває, там до півзаходів не звикли). Раз, прийшовши після шикування в казарму, Сашко відкрив тумбочку, де лежала коробочка з Клавою, і дико закричав. Либонь, під впливом тепла в приміщенні Клава вилупилася з кокона. Це був огидно товстий, безбарвний, мерзючий нічний метелик!

...От цікавий парадокс: попри багатовіковий життєвий досвід, бридке каченя так і залишається символом надії на прекрасне (напевно тому, що вряди-годи такі перетворення все-таки трапляються). Хоча, як на мене, прекрасне — це те, що зараз із тобою, і майбутнього воно не потребує.

Дмитро ФІГУРНИЙ.

Є в Маямі красота. А не та!

РАКУРС

Нещодавно у Києві відбулася міжнародна спеціалізована виставка «Спа, здоров'я і фітнес-2003». Такі бізнес-події, присвячені індустрії краси, в Україні не новина. Однак у рамках виставки проведено два заходи, які й стали родзинкою.

Насамперед чемпіонат світу з нового виду спорту у фітнесі «Стренфлекс-2003». У ньому змагалися 19 спортсменів з восьми країн, дев'ять учасників — з України. В основі стренфлексу — три складові фітнесу: сила, витривалість, рухливість. Це поєднання фітнесу й спортивної аеробіки. Тому у стренфлексі чимало жінок. Один із козирів нового напряму: ним можуть займатися літні люди. Наприклад, на одному із змагань у Швейцарії у своїй віковій категорії перемогла 63-річна учасниця.

Чому всесвітній чемпіонат з маловідомого для нас виду спорту — в Києві? А просто Україна стала такою собі паличкою-виручалочкою. Річ у тім, що цей захід мав відбутися у Маямі, але організатори передумали через події в Іраку... Некоректно, мовляв, проводити свято сили та краси в країні, яка воює з іншою державою. А за даними Федерації України зі спортивної аеробіки та фітнесу, в Україні фітнесом постійно займаються 52 тисячі осіб! Тобто грунт непоганий.

Переможцями чемпіонату із стренфлексу стали швейцарці Кеті Флейг та Іван Бухер, а у своїх вікових категоріях — українці Тетяна Пасічна, Олександр Ревенко та Олексій Кошан.

І ще одне «вперше» у рамках виставки — професійний семінар із Спа-менеджменту. Спа — це відомий своїми мінеральними водами курорт на півдні Бельгії. Його основне гасло: від води до здоров'я. Звідти й ідея комплексного оздоровлення і відновлення внутрішньої гармонії. На семінарі професіонали індустрії краси обмінювалися досвідом створення Спа-центрів, підготовки персоналу тощо.

Чи приживуться стренфлекс і Спа-філософія на українських теренах, побачимо згодом. Цілком можливо, що заходи виставки і не зроблять революції. Але є беззаперечний позитив: сказано ще одне «за» здоровий спосіб життя.

Ольга СРІБНА.

На знімку: Сільвія Гаттікер, президент швейцарської спортивної організації STRENFLEX.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЗНАЙ НАШИХ!

Як козаки у РАЙ потрапили

Турне містами Греції та Італії кіровоградського народного хореографічного ансамблю «Пролісок» пройшло з тріумфом. У міжнародному фестивалі «Світ музики-2003» в італійському місті Фівіцціано юні танцюристи виступали як почесні гості. Художній керівник ансамблю народний артист України Анатолій Коротков розповів, що глядачі подарували «Проліску» неймовірні овації і вигуки «Браво!». Особливий успіх мав запорізький танець із шаблями і гопак, які на всю Європу транслював популярний телеканал «РАЙ-2». (Припускаємо, не випадково їхню увагу привернули козацькі танці — саме предки сучасних італійців — римляни — були свого часу зразками бойової доблесті).

«Пролісок» узяв участь і в традиційному святі збору меду та врожаю в італійській провінції Мучерата. І привіз найвищу нагороду — «Срібний колос». За словами Анатолія Короткова, ансамбль має запрошення виступити з концертами в театрах Італії. Окремо надійшло запрошення із Сицилії. І на вельми вигідних умовах.

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

Голос України

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311170. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»